Ὀπλαρχηγοῦ Πουτέτση 23
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Π Υ Ρ Ε Ο Ε
ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βερανζέρου 4. Τηλ. 3639.095—3629.769 ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΑΘΗΝΑΙ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1979

ΕΤΟΣ Ζ'. ΠΕΡ. Β'. ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 36 (72). ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΧ. 10 ■ ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ■ Διευθυντὴς Συντάξεως ΣΠΥΡ. ΔΑΠΕΡΓΟΛΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΚΑΘΕ ἀρχὴ νέου χρόνου, γίνεται ἕνας συμβατικὸς ὑπολογισμὸς τοῦ χρόνου ποὺ πέρασε καὶ καταστρώνεται ἕνας, κάποιας μορφῆς προγραμματισμὸς γιὰ τὸν χρόνο ποὺ ἀρχίζει. Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ κάθε ἄτομο σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴν ἀτομικὴ καὶ τὴν οἰκογενειακή του ζωὴ καὶ πολὺ περισσότερο ὅταν τὰ ἄτομα φιλοδοξοῦν νὰ ξεπεράσουν τὸν στενὸ κύκλο τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τους.

ΓΙΑ ΜΑΣ τοὺς Βορειοηπειρῶτες τῆς ξενητειᾶς ἰσχύει ἡ δεύτερη περίπτωση. Γιατὶ — εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι — ἀκόμη καὶ ἡ ἀτομικὴ καὶ οἰκογενειακή μας ζωὴ εἶναι μοιρασμένη: ἡ μισὴ ζωή μας ἀνήκει δικαιωματικὰ στοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀφήσαμε ἐκεῖ, στὴν Βόρειο Ἤπειρο, ὅταν πήραμε τὸν δρόμο τοῦ ξεριζωμοῦ.

Η ΗΘΙΚΗ δεοντολογία ἀπαιτεῖ κάθε σκέψη μας, κάθε δραστηριότητά μας νὰ ρυθμίζεται μὲ μοναδικὸ στόχο μας τὴν ζωὴ καὶ τὸ μέλλον τῶν ἀνθρώπων μας, ποὺ χρόνια τώρα ζοῦν ἀποστερημένοι ἀπὸ κάθε ἴχνος ἐθνικῆς καὶ ἀνθρώπινης ἐλευθερίας.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ τὴν ἔννοια αὐτή, ἂν ἀναρωτηθοῦμε μὲ θάρρος καὶ εἰλικρίνεια γιὰ τὰ πεπραγμένα μας στὸν χρόνο ποὺ πέρασε, εἶναι βέβαιο πὼς αὐτὰ θὰ ἀξιολογηθοῦν κάτω ἀπὸ τὸ μέτριο, εἴτε μεμονωμένα ὁ καθένας, εἴτε ἐντεταγμένος σὲ συλλογικὰ ὄργανα. Ὑποκύπτομαι στὸν ἀνθρώπινο πειρασμὸ νὰ εἴμαστε ἐπιεικεῖς στοὺς ἑαυτούς μας. Φροντίζομε νὰ ἐπιστρατεύομε τοῦ κόσμου τὶς δικαιολογίες γιὰ νὰ ἀποκατασταθοῦμε στὴν συνείδησή μας καὶ στὴν συνείδηση τῶν ἄλλων. Ἐπικαλούμεθα ἀσήμαντες καὶ ἐπουσιώδεις ἐκδηλώσεις, ποὺ σὲ τελευταία ἀνάλυση θὰ μποροῦσαν νὰ χαρακτηρισθοῦν ἑορταστικὲς καὶ ψυχαγωγικές. Δὲν εἶναι ὅμως ἐκδηλώσεις ἀγωνιστικές, ποὺ νὰ ἀπορέουν ἀπὸ πίστη στὴ ὑπόθεσή μας.

ΚΑΙ ΣΤΗΝ προκειμένη περίπτωση, ἕνας εἶναι ὁ δρόμος: ἀ γ ώ ν α ς, ποὺ φυσικά, συνεπάγεται καὶ ὡρισμένες θυσίες τῶν προσωπικῶν μας ἀνέσεων καὶ ἀρρωστημένων φιλοδοξιῶν ἐπιδείξεων. Ποὺ σὲ ἄλλες περιπτώσεις θὰ μποροῦσε νὰ ἦσαν ἴσως ἐπιτρεπτὲς καὶ ἀνεκτές.

ΣΤΗΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΗ περίπτωση, ὅμως, εἶναι ἀπαράδεκτες καὶ μᾶς χαρακτηρίζουν τὸ λιγώτερο ἐπιλήσμονες τοῦ βασικοῦ ἐθνικοῦ μας καθήκοντος καὶ τοῦ καθήκοντός μας ἀπέναντι συνανθρώπων, ποὺ ἔχουν τὸ ἴδιο μὲ μᾶς αἷμα.

ΚΑΙ, ΤΟ ΧΕΙΡΟΤΕΡΟ : ὁ χρόνος ποὺ πέρασε ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια μερικὰ σημάδια διχογνωμίας καί ἀντιδικίας, ποὺ ἀνάγονται ἀκριβῶς στὶς ἀρρωστημένες ἐπιδεικτικὲς φιλοδοξίες καὶ ἀποδυναμώνουν τὴν κοινὴ προσπάθεια.

> «Ἕνας καινούργιος χρόνος διαδέχεται σὲ λίγο τὸν παλιό. Βέβαια, μέσα στὴν ἀέναη ροὴ τοῦ χρόνου ἡ διαδοχὴ αὐτὴ εἶναι συμβολική. Εἶναι ὅμως πάντα χρήσιμο στὸ μεταίχμιο τῆς χρονικῆς αὐτῆς ἀλλαγῆς νὰ κάνουμε τὸν ἀπολογισμὸ τῆς χρονιᾶς ποὺ πέρασε· καὶ μὲ τὴν πεῖρα τοῦ παρελθόντος νὰ προσδιορίζουμε τοὺς στόχους μας γιὰ τὴν χρονιὰ ποὺ ἔρχεται».
>
> Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ, ὁ νέος χρόνος ἂς ἀποτελέσει γιὰ μᾶς ἀφετηρία νέας δραστηριότητας, ἀπαλλαγμένης ἀπὸ τὰ λάθη καὶ τὶς παραλείψεις τοῦ παρελθόντος.

ΟΤΑΝ ΠΗΡΑΜΕ τὸ δρόμο τοῦ ξενητεμοῦ, ἐλπίζαμε ὅτι ὁ ἀποχωρισμός μας ἀπὸ ἀγαπημένα πρόσωπα θὰ ἦταν προσωρινός. Οἱ ἀντιξοότητες συνεχίζονταν, τὰ χρόνια περνοῦσαν καὶ ἡ ὥρα τοῦ γυρισμοῦ δὲν ἐσήμαινε ἀκόμη. Οἱ ξεριζωμένοι μεγάλωναν, γερνοῦσαν καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς πέθαναν, μὲ τὴν νοσταλγία τοῦ τόπου ποὺ πρωταντίκρυσαν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, μὲ τὴν πίκρα ποὺ δὲν ξαναεῖδαν τοὺς δικούς τους ἀνθρώπους, γονεῖς, ἀδέλφια, παιδιὰ καὶ ἄλλα συγγενικὰ πρόσωπα. Ἡμεῖς ποὺ ἐπιζοῦμε, δοξάζομε τὸν Θεό, ποὺ μᾶς ἀξίωσε γιὰ μιὰ ζωὴ σὲ ἐλεύθερες χῶρες μὲ τὶς δυνατότητες ἐλεύθερης ἐργασίας, ἐλεύθερης σκέψεως καὶ φρονήματος, ἐλεύθερης ἐπικοινωνίας καὶ κινήσεως.

ΑΛΛΑ, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προδόσωμε τὴν ἰδιότητά μας σὰν ἐλεύθερων ἀνθρώπων, μὲ τὶς ἀνάλογες ὑποχρεώσεις. Οἱ ἄνθρωποί μας ἐκεῖ ζοῦν ἀποστερημένοι ἀπὸ τὰ στοιχειώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα.

ΕΧΟΥΝ ΣΤΗΡΙΞΕΙ ὅλες τὶς ἐλπίδες τους σὲ μᾶς, τοὺς ἐλεύθερους, νὰ διεκτραγωδήσωμε τὶς βουβὲς διαμαρτυρίες τους γιὰ τὰ δεινοπαθήματά τους. Νὰ διατρανώσωμε τοὺς πόθους τους γιὰ τὶς ἐθνικὲς καὶ ἀνθρώπινες ἐλευθερίες, ποὺ τοὺς ἀρνοῦνται οἱ κατέχοντες. Ἔχομε ὑποχρέωση ἱερή, νὰ μὴ τοὺς διαψεύσωμε.

ΑΛΛΩΣΤΕ, ἂν τὴν ἔμπνευση καὶ τὴν παρόρμησή μας δὲν τὴν κινητοποιεῖ ἡ ἀνάμνηση τῆς ζωῆς, τῆς δραστηριότητας, τῶν ἀγώνων καὶ τῆς θυσίας τῶν προγόνων μας, ἂς παραδειγματισθοῦμε ἀπὸ τὴν σύγχρονη δραστηριότητα ἄλλων λαῶν ἢ καὶ δικῶν μας, ὅπως τῶν Κυπρίων, σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ τὴν διεκδίκηση ἀναλόγων μὲ ἡμᾶς δικαιωμάτων.

> «Ὅλοι ἀνεξαρτήτως οἱ πολίτες, αὐτοὶ ποὺ σήμερα κυβερνοῦν, ἀπέχουν ἢ ἀδιαφοροῦν, οἱ φρόνιμοι αὐτοὶ ἄρχοντες, πρέπει ἄτρυτα νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ δημόσια, ἀσκώντας μὲ θάρρος ὅλα τὰ πολιτικά τους δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ ἐκπληρώνοντας μὲ προθυμία τὶς ἀντίστοιχες ὑποχρεώσεις.
>
> ....
>
> Ἡ Πολιτεία ἀγωνίζεται καὶ πρέπει νὰ ἀγωνίζεται ὁλόψυχα πιὸ σκληρά, γιὰ νὰ βελτιωθεῖ, ἀλλὰ καὶ οἱ πολίτες κατὰ κανένα τρόπο δὲν δικαιολογοῦνται νὰ ἀρνοῦνται τὴν ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεών τους, διότι ἡ Πολιτεία σὲ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σημεῖο, χωλαίνει. Τὸ Ἔθνος δὲν εἶναι μόνο ἡ πολιτικὴ ἐξουσία, ἀλλὰ τὸ σύνολο τῶν πολιτῶν. Καὶ κανένας δὲν δικαιοῦται νὰ περιμένει ὁ ἄλλος νὰ κάνει τὴν καλὴ ἀρχή. Ὅλοι πρέπει νὰ θέλουν νὰ εἶναι οἱ πρῶτοι καὶ ὄχι οὐραγοί».
>
> Κ. ΤΣΑΤΣΟΣ»

ΜΗΝΥΜΑ ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ

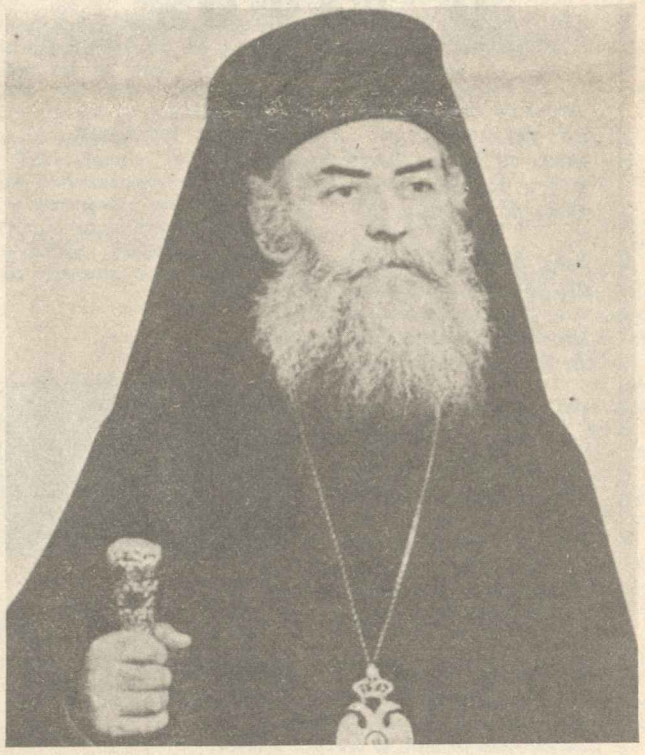

«Εἰς τὰ τόσα δεινοπαθήματα τῶν ἐν Βορείῳ Ἠπείρῳ ἀδελφῶν μας προσετέθησαν καὶ αὐτὰ τοῦ παρελθόντος ἔτους. Δέομαι ὑπὲρ αὐτῶν καὶ εὔχομαι ὁ Θεὸς νὰ ἐνδυναμώνῃ τὴν ἀντοχὴν καὶ τὴν καρτερίαν των.

»Εὔχομαι, τὸ Νέος Ἔτος, νὰ σημάνῃ τὴν ἔναρξιν καλυτέρων δι' αὐτοὺς ἡμερῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασίν των εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ ἐθνικὰ δικαιώματά των.

»Εὔχομαι ἐπίσης ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς προσφύγων Βορειοηπειρωτῶν καὶ ἀπευθύνω πρὸς αὐτοὺς τὴν παραίνεσιν ἵνα, ἐν ὁμονοίᾳ συνενώνουν τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐνεργείας των, πρὸς δικαίωσιν κοινῶν ἐθνικῶν πόθων μας».

Ο ΑΘΗΝΩΝ ΣΕΡΑΦΕΙΜ
Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς
Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Τὴν 17ην Φεβρουαρίου 1979 ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος θὰ ἑορτάσει τὴν ἐπέτειο τῆς Αὐτονομίας τῆς Βορείου Ἠπείρου (17. 2.1914).

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἡ Κ.Ε.Β.Α. κατήρτισε τὸ κάτωθι πρόγραμμα:

1) Τὴν 15ην Φεβρουαρίου ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 12ην μεσημβρινὴν θὰ δοθῇ Συνέντευξις Ἑλληνικοῦ καὶ Ξένου Τύπου.

2) Τὴν 17ην Φεβρουαρίου, ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 7ην μ.μ. θὰ δοθῇ ὁμιλία, σχετιζομένη μὲ τὴν ἐπέτειον τῆς Αὐτονομίας τῆς Βορείου Ἠπείρου, τοῦς Βορειοηπειρωτικοὺς Ἀγῶνας καὶ ἐν γένει τὴν σημερινὴν κατάστασιν ἐν Βορείῳ Ἠπείρῳ. Θὰ ἐπακολουθήσῃ συζήτησις.

3) α. Τὴν Κυριακὴν 18ην Φεβρουαρίου καὶ ὥραν 10ην π.μ. θὰ ψαλῇ Ἀρχιερατικὸν Μνημόσυνον, χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ, καὶ Ἀρχηγοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος, εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν.

β. Θὰ ἐπακολουθήσῃ κατάθεσις στεφάνου εἰς τὸ Μνημεῖον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου.

γ. Ἐν συνεχείᾳ θὰ δοθῇ συναυλία ὑπὸ τῆς ΑΣΔΕΝ εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην Ἀθηνῶν (πλατεία Ρηγίλλης).

4) Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας καὶ ὥραν 8ην μ.μ. θὰ δοθῇ δεξίωσις εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον KING GEORGE, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλήθησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος, τὰ Προεδρεῖα τῶν Συλλόγων, ἐκπρόσωποι τοῦ Τύπου, τοῦ Πολιτικοῦ Κόσμου καὶ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων.

ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΟΙ

Ο ΣΤΙΧΟΣ ΜΑΣ

Ο ΤΑΦΟΣ

'Αφοῦ σὲ ὄψη ἀμέτρης' ἀνεδήκαμε
καὶ τὴν κατάπληκτ' ἀνθωπότητα τρομάξαμε
μόνο: τὴ σκάλα κατεδήκαμε
κ: ὅ,τ: μεγάλο φτιάξαμε
μόνο: τὸ κάψαμε,

Στῆς Δόξας τὸ ἀπόγειο ἐφθάσαμε
καρδιὲς ἀπελπισμένες ἐξεστάναμε
τοὺς τύραννους τρομάξαμε.
Μόνο: τὸν κόσμο ἐφωτίσαμε
τὸν Φασισμὸ νικήσαμε.

Τὴν στοργική μας μάνα τὴν Ἑλλάδα
προσκύνημα τῆς γῆς ὑψώσαμε
καὶ νέες Θερμοπύλες — Μαραθῶνες
στὴν Ἤπειρο ὀρθώσαμε.

Τὰ «ὄχι»μας στὸν κόσμο ἐαναβώσανε
τὴν Λεφτεριὰ τὴν ξεχασμένη
καὶ τὸν διδάξαν πῶς νὰ ζῇ
μὰ πῶς καὶ νὰ πεθαίνῃ.

Ἡ πλάκα τῆς σιγῆς τὸν τάφο σκέπασε
ποὺ τὴν Ἑλλάδα θάψαμε τὴν δοξασμένη
καὶ ξεχαστήκανε οἱ ἥρωες
καὶ γίνανε δε:λοὶ οἱ ἀντρε:ιωμένοι.

Ἄσπρα κουφάρια σαπισμένα
τὴ Δόξα μας δουδὰ ἀνερρ:πίζουν
κ: ἀπόμε:ν' ἡ σιγὴ καὶ ἡ ντροπή μας
τὸν ὕπνο μας νὰ νανουρίζουν.

Καὶ ὁ ἀέρας ποὺ φυσᾶ ἀπάνωθέ τους
γίνεται κλάμα καὶ λυγμὸς κι ἀντάρα,
κάτ: ποὺ μοιάζει μοιρολόγι καὶ δοή
μὰ καὶ κάτ: σὰν δρισιὰ καὶ σὰν κατάρα:

«Αὐτοὶ οἱ σκορπισμένοι τάφοι
ἐκεῖ στὴν ξεχασμένη ἄκρη
δὲν δικαιοῦνται ἕνα κερί,
ἕνα τρισάγιο, μιὰ εὐχή,
ἕνα σταυρό, ἕνα δάκρυ»

Α. Γ. Κ.

ΑΥΛΟΙ ΚΑΙ ΤΥΜΠΑΝΑ

Τῆς ΝΑΝΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ...

Στό προηγούμενο φύλλο τοῦ «Π.Β.Η.», ἀπό λάθος καταχωρήθηκε ἄλλο χρονογράφημα τῆς Ν. Ἀποστολίδου. Τό χρονογράφημα, πού ἐμπνεύστηκε ὅταν ἦταν στό Λονδίνο, ἀπό τόν Θ. Παπαδήμα καί πού τό ἀφιερώνει στή μνήμη του, εἶναι αὐτό πού καταχωρεῖται στό σημερινό φύλλο μέ τόν πιό πάνω τίτλο.

Παραμονές Χριστουγέννων στὸ Λονδίνο! Ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων στίς φωτεινές βιτρίνες τῶν καταστημάτων, ἡ ἔντονη κίνηση στούς στολισμένους μέ γιρλάντες δρόμους, τά γέλια, οἱ χαρούμενες φωνές. Τά τραγούδια καί ἡ μουσική, ἡ ἀναταλαγή εὐχῶν ἀνάμεσα σέ ἀνθρώπους φορτωμένους μέ δῶρα γιά τούς δικούς τους, τά χριστουγεννιάτικα δέντρα σέ πλατεῖες καί σέ καταστήματα καί σέ σπίτια, συνθέτουν τόν διάκοσμο αὐτῶν τῶν ἡμερῶν. Ὅλα ἀποτελοῦν μιά ξεχωριστή χαρά τῶν ματιῶν καί ὅλων τῶν αἰσθήσεων.

Ὅταν βρίσκεσαι σέ ξένο τόπο αὐτές τίς χρονιάρες ἡμέρες, αἰσθάνεσαι πιό πολύ τήν Ἑλλειψη τῶν δικῶν σου ἀνθρώπων καί σέ κεντρίζει ἡ πιό ἔντονη νοσταλγία. Γιά νά δώσω μιά διέξοδο σ' αὐτό τό ἀθέρπευτο ἑλληνικό συναισθηματισμό, ἄφησα τόν ἑαυτό μου νά παραξυρθῇ ἀπ' αὐτό τό ποτάμι τῶν ἀνθρώπων καί ἀγκάλιαζα μέ τά μάτια μου χιλιάδες παραμυθένιες εἰκόνες. Κάζευα σέ μιά διτρίνα μέ παιδικά παιχνίδια καί εἶχα ἀφαιρεθῆ σάν παιδί σπόν κόσμο τοῦ Ντίσνεϋ, ὅταν μέ συνέφερε μιά γνώριμη φωνή. Ἤταν ὁ μπάρματα Χρίστο, ἕνας ἡλικιωμένος Βορειοηπειρώτης, ξενητεμένος ἀπό χρόνια σέ τούτην ἐδῶ τήν κοσμόπολη μέ τά δέκα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων.

Οἱ δικοί του ἔχουν μείνει στῆ σκλαβωμένη πατρίδα του καί ζῆ ἐδῶ μόνος, συντροφευμένος μέ τήν σκέψη καί τήν θύμησή τους.

Εἶναι τόσο πρόσχαρος καί καλωσυνάτος καί κάθε φορά πού τόν συναντῶ δοκιμάζω ξεχωριστή εὐχαρίστησι. Ἀνταλλάξαμε τίς συμβατικές εὐχές καί πιάσαμε με κουβένα γιά διάφορα μικροπεριστατικά, πού συνδέονται μέ τίς μέρες αὐτές. Θυμηθήκαμε ὁ καθένας περασμένα Χριστούγεννα στήν Πατρίδα, μέ τούς δικούς μας ἀνθρώπους καί μέ τίς διές μας συνήθειες. Θυμηθήκατε τά δικά μας Χριστόψωμα, θυμηθήκαμε τούς πιτσιρίκους, πού ἀπ' τό πρωΐ πέρναν σβάρνα τά σπίτια καί τά μαγαζιά γιά νά ποῦν τά κάλαντα: «Χριστός γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλέεμ τῇ πόλει...» Ἀρχή μηνιά καί ἀρχή χρονιά, ψηλή μου δεντρολιβανιά...».

Ὁ ἀντίλαλος τῶν περασμένων ἐκέντριζε ὅλο καί πιό πολύ τόν μπάρματα Χρῖστο, πού θυμόταν καί μιλοῦσε γιά τά παλιά. Θυμήθηκε τό πατρικό του σπίτι στό χωριό, πού αὐτές τίς μέρες ἔπαιρνε ξεχωριστή ὄψι. Ἀσβεστώματα, σιγυρίσματα, γιά νά δεχτῆ τούς μουσαφιρέους, λιβανίσματα γιά νά φύγουν οἱ καλικάντζαροι... Θυμήθηκε τήν γυναίκα του, πού περίμενε τίς ἡμέρες αὐτές γιά νά ἐπιδείξῃ τήν μαγειρική καί ζαχαροπλαστική της τέχνη.

—Αὐτά τώρα, μπάρμπα Χρῖστο, τά βρίσκουμε ἔτοιμα στά ἐστιατόρια καί στά ζαχαροπλαστεῖα.

—Ἄμ, δέν εἶναι ἔτσι κόρη μου. Τό ζυμωτό ψωμί καί τά σπιτήσια φαγητά καί γλυκά δέν ἔχουν τό ταίρι τους. Ἔπειτα τό τραπέζι πού στρωνόταν στό σπίτι, δίπλα ἀπ' τό τζάκι μέ τά κούσουρα, περιτριγυρισμένο ἀπό γονηοῦς καί παιδιά κι ἐγγόνια εἶχε τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, πού σήμερα μᾶς ἐγκαταλεῖψε. Τώρα ὅλα ἔχουν γίνει ἴσως πιό τέλεια καί ἀνώτερα.

Ἀλλά — πῶς νά τό πῶ — δέν μιλᾶν στήν καρδιά μου. Γιατί τό κάθε τι εἶχε κάποιο ξωχαριστή ἀξία. Ὁ μόχθος καί ἡ δουλειάς μέ τήν ἐλπίδα μιᾶς καλύτερης ζωῆς, ἡ προσευχή τῶν Χριστουγέννων, γιά νά γιορτάσουμε σάν πραγματικοί χριστιανοί στίς ἐκλογές καί στό σπίτια, ἡ ἀγάπη καί ἡ ἀλληλεγγύη ἀνάμεσά μας, ὅλα αὐτά μᾶς γέμιζαν τήν ζωή καί μ' μόρφαιναν τίς μέρες μας. Ἐξεχωρίζαμε τίς γιορτές ἀπό τίς καθημερινές. Τώρα ὅμως ἔχουν ὅλες οἱ μέρες τό ἴδιο.

—Δέν μπορεῖς νά τῆς διέκεψαι, τίς ἡ ὄρη τά λένου αὐτές τίς μέρες ἄνω ἐ μ' ἐκεῖνη πού ἤταν πρίν ἀπό να μῆνα. Γιά ἰδές φῶτα, σπίδια, ὁμορφιά παραμυθένα.

— "Ἰσως νἄναι κι ἔτσι, μεῖς οἱ παληοί ἄλα αὐτά μ ρεῖ νά τά θαυμάζωμε. Δέν νοιώθουμε ἅμως ἄλα τ' ἀνα νά μάς μιλοῦν στήν ψυχή μ νά μᾶς μαλακώνουν τά ἀπ ματά μας, νά γεμίζουν τήν ψ διά μας μέ ἀγάπη. Δέν μᾶς ν νουν νά νοιώθωμε τήν ἀνα ἔστω καί μιά φορά τόν μ νά ἀναπέμψωμε εὐλαβικά μνους πρός τόν θεάνθρωπο ν γεννήθηκε καί νά μουρμοῦ με, μαζί μέ τούς ποιμένες τούς φαλτάδες «δόξα ἐν ὑψ στοις Θεῷ, ἐν ἀθρώποις εὐ κία...».

Ἀλλά τί κάθομαι καί σέ ν ράζω μέ τέτοιες ἀσοσίες ν τές τίς μέρες. Ἐμεῖς πολύ κ καί μέ τίς σκέψες μας καί τά αἰσθήματά μας καί μ λόγια μας, ἴσως ἀκόμα κα τήν παρουσία μας, ἀποτελο μιά παραφωνία ἑνός κομμ νου καί ξεχασμένου κόσμου συναυλίας τῆς σύγχρονης ζ Γι' αὐτό σ' ἀφήνω μέ τή ν χή μου «Καλά Χριστούγεννα ἐυτυχισμένος ὁ κατοικητ χρόνος».

Δέν πρόφτασα νά τόν σ ματήσω. Εἶχε κίδια κόμα ἀ μ' ἀφησε μέ τίς ἀμφιβολίε πού εἶχε δίκιο σέ ὅσα μά νο. Ἀπό γονηοῦς καί παιδιά κι ἐγγόνια εἶχε τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, πού σήμερα μᾶς ἐγκαταλεῖψε. Τώρα ὅλα ἔχουν γίνει ἴσως πιό τέλεια καί ἀνώτερα.

Ἀλλά — πῶς νά τό πῶ — δέν μιλᾶν στήν καρδιά μου. Γιατί τό κάθε τι εἶχε κάποιο ξωχαριστή ἀξία. Ὁ μόχθος καί ἡ δουλειάς μέ τήν ἐλπίδα μιᾶς καλύτερης ζωῆς, ἡ προσευχή τῶν Χριστουγέννων, γιά νά γιορτάσουμε σάν πραγματικοί χριστιανοί στίς ἐκλογές καί στό σπίτια, ἡ ἀγάπη καί ἡ ἀλληλεγγύη ἀνάμεσά μας, ὅλα αὐτά μᾶς γέμιζαν τήν ζωή καί μ' μόρφαιναν τίς μέρες μας. Ἐξεχωρίζαμε τίς γιορτές ἀπό τίς καθημερινές. Τώρα ὅμως ἔχουν ὅλες οἱ μέρες τό ἴδιο.

—Δέν μπορεῖς νά τῆς διέκεψαι, τίς ἡ ὄρη τά λένου αὐτές τίς μέρες ἄνω ἐ μ' ἐκεῖνη πού ἤταν πρίν ἀπό να μῆνα. Γιά ἰδές φῶτα, σπίδια, ὁμορφιά παραμυθένα.

— "Ἰσως νἄναι κι ἔτσι, μεῖς οἱ παληοί ἄλα αὐτά μ ρεῖ νά τά θαυμάζωμε. Δέν νοιώθουμε ἅμως ἄλα τ' ἀνα νά μάς μιλοῦν στήν ψυχή μ νά μᾶς μαλακώνουν τά ἀπ ματά μας, νά γεμίζουν τήν ζ διά μας μέ ἀγάπη. Δέν μᾶς ν νουν νά νοιώθωμε τήν ἀνα ἔστω καί μιά φορά τόν μ νά ἀναπέμψωμε εὐλαβικά μνους πρός τόν θεάνθρωπο ν γεννήθηκε καί νά μουρμοῦ με, μαζί μέ τούς ποιμένες τούς φαλτάδες «δόξα ἐν ὑψ στοις Θεῷ, ἐν ἀθρώποις εὐ κία...».

Ἀλλά τί κάθομαι καί σέ ν ράζω μέ τέτοιες ἀσοσίες ν τές τίς μέρες. Ἐμεῖς πολύ κ καί μέ τίς σκέψες μας καί τά αἰσθήματά μας καί μ λόγια μας, ἴσως ἀκόμα κα τήν παρουσία μας, ἀποτελο μιά παραφωνία ἑνός κομμ νου καί ξεχασμένου κόσμου συναυλίας τῆς σύγχρονης ζ Γι' αὐτό σ' ἀφήνω μέ τή ν χή μου «Καλά Χριστούγεννα ἐυτυχισμένος ὁ κατοικητ χρόνος».

Δέν πρόφτασα νά τόν σ ματήσω. Εἶχε κίδια κόμα ἀ μ' ἀφησε μέ τίς ἀμφιβολίε πού εἶχε δίκιο σέ ὅσα μά νο. Ἀπό γονηοῦς καί παιδιά κι ἐγγόνια εἶχε τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, πού σήμερα μᾶς ἐγκαταλεῖψε. Τώρα ὅλα ἔχουν γίνει ἴσως πιό τέλεια καί ἀνώτερα.

Ἀλλά — πῶς νά τό πῶ —

Σὺ ποὺ ἔχεις τὸ θεῖο προνόμιο τῆς ἐλευθερίας, μή ξεχνᾶς πὼς χιλιάδες Βορειοηπειρῶται ἀδελφοὶ ζοῦν ὑπὸ σκληράν δουλείαν.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΟΥΡΑΣ (*)

Πῆρες τὴν Ἑλλάδα
καὶ τὴν ἔκανες ἰδέα
καὶ τὴ φύλαξες στὰ στήθη.
γιὰ νὰ ζῇ παντοτινά.

Πῆρες τὴ Χειμάρρα
καὶ τὴν ἔκανες σημαία
καὶ τὴν Ἐστησες στὰ νέφη,
νὰ θυμίζῃ λευτεριά.

Πῆρες τὴ θυσία
καὶ τὴν ἔκανες πορεία
καὶ τὴ στόλισες λουλούδια
ἀπὸ δόξα καὶ τιμή.

Πῆρες τὴ δειλία,
νὰ τὴν κάνῃς ἀξιοσύνη,
λευτεριὰ γιὰ νὰ ξυπνήσῃς
ἀπ' τὸ χάος τῆς ντροπῆς.

Πῆρες τὸν χειμῶνα
νὰ τὸν κάνῃς καλοκαίρι,
γιὰ νὰ φλογισθοῦν οἱ σκλάβοι,
ν' ἀνασάνῃ ἡ Φυλή.

Πῆρες τὴν ψυχή μας
καὶ τὴν ἔκανες διαμάντι
καὶ τὴ στόλισες ζαφείρια
καὶ τὴς ἔδωσες πνοή.

Πῆρες τὴ σιωπή μας,
ποὺ ἤτανε στὴ γῆ θαμμένη.
καὶ τὴς ἔδωσες ἀνάσα
καὶ τὴν ἔκανες βροντή.

Πῆρες τοὺς καημούς μας
καὶ τοὺς πότισες μὲ αἷμα
καὶ τοὺς ἔκανες ἀτσάλι,
γιὰ νὰ σπάζουν τὴ σκλαβιά.

Πῆρες καὶ τὸ χρέος
καὶ τὸ ἔκανες ἀγῶνα,
νὰ ριζῶσῃ στὶς καρδιές μας
ν' ἀναστήσουμε τὴ γῆ.

Πάλεψες ἀντρίκια
στὴ βουβὴ τὴ ρωμιοσύνη,
γιὰ νὰ βρῆς στὸ Χάρο δόξα
τῆς ζωῆς τὸ φῶς νὰ βρῆς.

Γιάννη, ἀκριβέ μας,
ἄλλοι κλαῖν' καὶ τραγουδᾶνε
τὴ θανή σου τὴ μεγάλη,
τῆς Χειμάρρας ὀδηγέ.

Τέλειωσες τὸ ἔργο
καὶ μᾶς στέριωσες τὴν πίστη
κι ἄνοιξες σ' ἐμᾶς τὴ στράτα,
γιὰ νὰ βροῦμε τὴ λαλιά.

Ὁ δικός σου τάφος
— μήτρα νέα καρποφόρα,
ποὺ γεννᾶ τὴν ἀντρε:ισσύνη —
σ' ὅλους ἔδωσε φτερά.

Ψάχνοντας γιὰ σένα
τὸ δικό μου δρόμο βρίσκω,
ποὺ μὲ πάει κατὰ τὴ νίκη
κι ἀπ' τὴ νίκη στὴ ζωή.

Γιάννη, ἀγαπημένε,
φύτεψέ μας τὴν καρδιά σου
καὶ γιγάντωσέ μας τώρα,
πρὶν ἡ πίστη μας χαθῇ.

Ἡ Χειμάρρα ὁλόρθη
ψάχνει νἀβρῇ τὰ παιδιά της
καὶ τοὺς Γιάννηδες μετράει,
ποὺ θὰ γεννηθοῦν.

Χάθηκαν στ' ἀλήθεια;
Ἡ Ἀρβανιτιὰ τὰ πῆρε;
"Οχι! Θὰ σὲ βροῦν καὶ πάλι!
Πρέπει! Θὰ σὲ βροῦν!

ΡΗΓΑΣ ΚΕΡΑΥΝΟΣ

(*) "Ενα ἀπ' τὰ παλληκάρια τῆς Χειμάρρας. Γιὰ τὰ ἑλληνικά του φρονήματα ἐκτελέστηκε ἀπὸ τοὺς Ἀλβανοὺς τὸ 1951 σὲ ἡλικία 32 ἐτῶν.

Π Υ Ρ Σ Ο Σ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ
ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Γραφεῖα: ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 4—ΑΘΗΝΑΙ. Τηλ. 638.[illegible]
Ταχυδρομικὴ Θυρὶς 677.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία ..... Δραχμ. [illegible]
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑξάμηνος ..... » [illegible]
Τραπεζῶν, Ἱδρυμάτων ..... » [illegible]
Δήμων καὶ Κοινοτήτων ..... » [illegible]
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Γενικῶς δι' ὅλας τὰς χώρας (ἀεροπορικῶς) ..... $ [illegible]
ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ: "Εκαστον ἑκατοστὸν στήλης Δρ. [illegible]

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Νόμῳ:
Τῆς Ἐπιτροπῆς: ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΠΥΡΟΥ, Ἀμύντα 4.
Ὑπεύθυνος ἐπὶ τῆς ὕλης: ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΠΕΡΓΟΛΑΣ, Ἐπ[illegible] ποδιστρίου 8, Ἄνω Βριλήσσια.

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΜΟΥ ΑΡΧΙΧΡΟΝΙΑ

Διήγημα τοῦ ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

ΕΙΧΑ τελειώσει τά μαθήματα μου κι ἔμεινα στό σπίτι μου νά εἶναι σ' ἕνα χωριουδάκι ἔξω ἀκόμες ὧρες μακριά ἀπό τά Γιάννινα. Μήν ἔχοντας πλειό ἀφορμή φροντίδα, οὔτε τί νά μελετήσω γιά νά παρουσιαστῶ ἀπρόσκοπος στούς δασκάλους μου καί στούς συμμαθητές μου, οὔτε τί δουλειά νά ἐπιχειρηστῶ γιά νά ὀγιάζω τό ψωμί μου, κρίμα στόν καιρό μου στά κοσμάκι μου, σὲ περίπατους μέσα στά χωράφια, σ' ἀμπέλια καί τά περίχωρα, ἀπό ψάρεμα μέσα στό μεγάλο μας ποταμό, τόν Καλαμᾶ, καί στό κυνήγι μέ τό λάγγο τοῦ χωριοῦ μου, σ' ἀντικυνιά δουνιά.

Μ' εἶχε πιάσει μιά τέτοια ἀποστροφή πρός τά γράμματα, τό δέν ἤθελα νά ξέρω καθόλου τί γραῖ, πένα, μελάνη καί βιβλία. Δέν ἤθελα νά γνωρίζω ἀπό ἀνάγνωση, δέν ἤθελα ν' ἀκούω ἀπό γράψιμο! Πολύ λίγο ἔμενα στό σπίτι μου, γιατί μ' στενοχωροῦσαν οἱ ἄγριοι καί γοντροί τοίχοι του καί βρίσκομαι, πές, πάντα ἔξω.

Τήν παρομοιή τῆς Πρωτοχρονιᾶς τοῦ 1878 βρέθηκα στό χωριό μου, γιατί εἶχε ἀρχίσει ὁ γένος τῶν προβάτων μας ἀκριβῶς τήν ἡμέρα.

Γιά τό δεύτερό ἔπιασε μιά τρομερή βροχή. Νόμιζε κανεῖς ὅτι ὁ οὐρανός εἶχε γίνει ἕνας ἀτέλειωτος καταρράχτης καί ἤθελε ν' πνίξῃ τήν Γῆ. Τά ὅρνια καί ὅλα τά πετούμενα πιάστηκαν κατάπαγκα ἀπό τ' ἀγριοκαίρι καί τοῦ κυνηγιοῦσαν ἡ ἐκεῖ πού τόκοιαν, κι ἔτρεχαν ἀγέλες ἀγέλες σ' ἀντικρυνά δουνιά, ποῦ εἶχαν τίς φωλιές τους, γιατί οἱ ἀστραπές καί τά βαρειά κοράκια, ἐπειδή δέν ἐστοῦσαν, φαίνεται, νά ἀκολουθήσουν τόν δρόμο τους γιά τίς φωλιές τους, μα ἀντίκρυ στά πυκνά κλωνάρια τῶν σαλονίθων πουριαριῶν, πού τόν γύρα - γύρα στό χειμάδι μου καί κρακάριζαν μέ μεγάλο φόβο καί, σάν νἀθλεναν ἀνάμεσα τουμερό κίνημο γιά τή ζωή τους.

Θά εἴχαμε ἀκόμα δυό ὧρες ἀκόμα, ἀλλ' ἤταν τόσο πυκνό τό σκοτάδι, πού νόμιζε κανεῖς ὅτι ἔπεσε ἡ ἡλιος. Κι αὐτό ἀκόμα τό κοπάδι, γελάστηκε ἀπό τό πρόωρο σκοτάδι, καί ἄρχισε τίς προσπάθειες τῶν ποιμένων γιά νά τό μποδίσουν, ἔστειλε τρέχοντας στό χειμάδι ἀβιζόντας ἐμπάτσα! μπάτσα! ἀπό τό ἀκολουθῶντας τόν ἀριθμό, τό περιφημότερο γκεβεζέ ἀλλων τῶν κοπαδιῶν, ποῦ ἀκούονταν γύρω - γύρω στά ἀγριόχωρά μας καί τόν ἔλγιεναν ἀπό τά τσελιγκάτα, ἐνώ ἔρχονταν ὁ ἀθρόαιος ποῦ μακριά πίσω ἀπό τό κοπάδι οἱ τρεῖς πιστικοί λαχανιασμένοι, μαζί μέ τά τέσσερα σκυλόπουλα: τόν Μούργκα, τό Γιεζοῦλη, τόν Λιάρο καί τό Κόρακα.

*

ΚΤΑΝ χαλασμός κόσμου, ἤταν ἡ ὀργή Κυρίου ἐκεῖνη ἡ ὧρα! Μέ σύγχυσι χύνονταν στήν γῆ ἡ βροχή καί ἀπαίσια λάμψη, ἀκολουθούμενη ἀπό τρομερή ἀποκαρτική βροντή, πού τρόν τό δουνιά καί τά θεμέλια τῆς Γῆς. Νόμιζε κανεῖς ὅτι ἔπεσε ἡ Γῆ κι ὅτι κλονίζονταν καί κιμαίνονταν σάν ἔνα ἀπέκω στά κύματα. Ἀποκοιμοῦνταν οἱ πιστικοί ἀπό τό φόβο τους, καί παρακαλοῦσαν τόν Θεό μέ τά «ΓΛΩΣΣΑ» τοῦ ἐ μοῦ» νά τούς σώσῃ ἀπό τόν τό δίοστμεύιό, πρωτοκτίστ τά πουδατα σέ κάθε ἀκρωτή, σάν νά εἶχαν μπῆ στό χειμιάδι δέκα λύκοι, κι οὐρλιαζαν τά σκυλιά σάν νά προαισθάνονταν κάποιο μεγάλο κακό. Δέν ἔβρεχε οὔτε μέ τήν σῆτα οὔτε μέ τήν ἀγριόσητα, οὔτε μέ τήν ποκοάδα, οὔτε μέ τόν κόσκινο, οὔτε μέ τό ντρμόνι, ἀλλά μέ τό καρδάρι. Ἔβρεχε, ἔβρεχε, ἔβρεχε κι ὅλο ἔβρεχε! Δυό ματηματιές ἄν ἐπιχειμάδι δέκα λύκοι, κι οὐρλιαζαν τά σκυλιά σάν νά προαισθάνονταν κάποιο μεγάλο κακό. Δέν ἔβρεχε οὔτε μέ τήν σῆτα οὔτε μέ τήν ἀγριόσητα, οὔτε μέ τήν ποκοάδα, οὔτε μέ τόν κόσκινο, οὔτε μέ τό ντρμόνι, ἀλλά μέ τό καρδάρι. Ἔβρεχε, ἔβρεχε, ἔβρεχε κι ὅλο ἔβρεχε! Δυό ματηματιές ἄν ἐπι

— Δέν μπόρεσα νά περάσω στό χωριό... Μοῦ ἀπάντησε ξέκαρδα, ἐνώ ἡ βροχή ἔτρεχε πουρνάρια ἀπό πάνω του.

— Καὶ γιατί δέν μπόρεσες; Τόν ξαναρώτησαι.

— Πάει ἡ λειάσα!... Τήν πῆρε τό ποτάμι!

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἔκανε μιά χειρονομία ποῦ μάδιασε νά καταλάβω τήν τύχη τῆς λειάσας.

Λειάσα λέγεται τό φτωχό γεφύρι, ποῦ ἔκανε τό λειδάδι ποῦ βρισκόμαστε μέ τό χωριό. Τό ποτάμι, ποῦ περνάει κάτω ἀπό τήν λειάσα, δέν ἔχει τό καλοκαίρι πλειότερο ἀπό πεντέξη χειρουδσι νά κάνω ἔξω ἀπό τό χωριό.. Μοῦ ἀπάντησε ξέκαρδα, ἐνώ ἡ βροχή ἔτρεχε πουρνάρια ἀπό πάνω του.

— Καὶ γιατί δέν μπόρεσες; Τόν ξαναρώτησαι.

— Πάει ἡ λειάσα!... Τήν πῆρε τό ποτάμι!

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἔκανε μιά χειρονομία ποῦ μάδιασε νά καταλάβω τήν τύχη τῆς λειάσας.

Λειάσα λέγεται τό φτωχό γεφύρι, ποῦ ἔκανε τό λειδάδι ποῦ βρισκόμαστε μέ τό χωριό. Τό ποτάμι, ποῦ περνάει κάτω ἀπό τήν λειάσα, δέν ἔχει τό καλοκαίρι πλειότερο ἀπό πεντέξη μιλιμαλάκια νερό, ἐνῶ τόν χειμῶνα γίνεται θερριό, κάθε φορά ποῦ βρέχει πολύ. Κι ἡ φράση: «Πάει ἡ λειάσα» δηλοῦσε ὅτι εἶχε πλημμυρίσει τό ποτάμι καί παρέσυρε τό πλεχτό γεφύρι κι ἔκεκα ἀπ' αὐτό, θά ἤμαστε γιά δυό τρεῖς ἡμέρες, τό λιγότερο, ἀποκλεισμένοι ἀπό τό χωριό.

*

ΤΟ ΠΝΙΞΙΜΟ τοῦ πλεχτοῦ γεφυριοῦ, τῆς λειάσας, δέν στοίχιζε τίποτε ἄλλο ἀπό κόπο, γιατί οἱ χωριανοί, δουλεύοντας ὅλοι μαζί κοινοτικῶς, θάπλεχαν σέ μιά μέρα καινούργιο γεφύρι, χωρίς κανένα ἔξοδο, ἐπειδή κι ὅλη ἡ ἀπαιτούμενη ξυλική ἔδγαινε ἀπό τόν χοριάνικον λόγγο. Τό μόνο πρᾶγμα ποῦ σκότιζε τόν νοῦ ἤταν πῶς θά περνοῦσαμε ἐκεῖνη τήν βραδυά χωρίς ψωμί. Εἴχαμε γάλα ἀνθό, τυρί ἀσκίσιο νοστιμώτατο, καί γκουλιάστρα ἀφρά τη, ἀλλά χωρίς ψωμί ὅλα αὐτά ἦ-ἀν λειψά. Τό ψωμί εἶναι ἡ μυκή τοῦ φαγιοῦ καί τοῦ τραπεζιοῦ. Τήν στιγμή ὅμως, πδκανα ἐκεῖνη τήν σκέψη, πέρασε ἀπό τήν φαντασία μου ἡ εἰκόνα τῆς μάνας μου, φορτωμένης ἕνα μεγάλο σακκούλι γεμάτο ζωοτροφές, κι ἀμέσως μοῦρθε ἡ ἰδέα ὅτι θά σκέφτονταν ἡ μάνα μου, ἀμέσως ὁ-ταμοῦ μέσα στό σακκούλι ὁ ζαγγίτης τοῦ σπιτιοῦ μας.

Εὐχαριστήθηκα πολύ, ποῦ εἶχε ψυχ: ὡσει στά καλά, μπῆκα στήν καλύβα καί κάθησα σταυροπόδι κοντά στήν φωτιά, ποῦ εἶχε ἑτοιμασθῆνι ὁ γεροπιστικός, ὁ στέλνγκας.

Ἡ κακοκαιρία μολαταῦτα ἐξακολουθοῦσε ἄγριο καί τρομαχ:τική. Γῆ κι Οὐρανός εἶχαν πιαστῆ μαλλιά - μαλλιά καί γροθοκοπιῶνταν ἀλύπητα καί κάθε φορά ποῦ θέριευε πολύ ὁ σάλος, σταυροκοπιόνταν περίλυπτος ὁ γεροπιστικός κι ἔλεγε:

— Γλῶσέ μας, Θεέ μου, τούς ἁμαρτωλούς!

Βλέποντας στά ὑστερνά ὁ γεροπιστικός ὅ-τι δέν ἔπαυε τό ἀγριοκαίρι, πῆρε πάνω δοκῆο τόν — αὐτόν, πού μᾶς εἶχε φέρει τό ψωμί — καί τό πιστικοῦδι καί πῆγαν νά κόψουν καμπόσο κισσόκλαρο γιά τά πρόβατα.

Ἐγώ, σταυροποδιάστηκα δίπλα στή φωτιά, κ-κοιμήπηκα σ' ἕνα εἶδος σκαμνί, ποῦ χρησίμευε ὡς τραπέζι ὅταν ἤταν πστικούς. Ἐκεῖ ποῦ διαλογιόμουν μόνος μου, ἠρθε καί κάθησε στόν νοῦ μου ἄλλκερο τό Ἔτος, ποῦ ἀρέκεινε ἐκεῖνη τήν ἡμέρα καί δέν ἔφυγε πίσω του ἀκόμα πάρα λίγες μαῦρες ὧρες χωρίς ἥλιο, σάν ἄκρη μαύρης οὐράς. Ἔγιν ἕνα τέ-θμο ὁ-φος καί τό λυπήθηκα ἀπό τήν καρδιά μου, ποῦ πήγαινε νά πνιγῆ στόν ἀπέραντο ὠκεανό τῶν Περασμένων. Τό λυπήθηκα προπάντων, γιατί αὐτό τό ἔτος μέ γλύτωσε ἀπό τά νύχια τοῦ Σκολιοῦ, τῆς ἀκλαβιάς τοῦ Σκολιοῦ καί πλάκωσε τήν καρδιά μου μιά μεγάλη μελαγχολία. Μοῦ φάνηκε ὅτι βρισκόμουν μπροστά σ' ἕναν εὐεργέτη μου, ποῦ ψυχομαχοῦσε.

— Τί καλό ποῦ στάθηκε αὐτό τό ἔτος γιά μένα! ψιθύρισα. Μέ παρέδωκε στήν κοινωνία φωτισμένον, ἀνεξάρτητον κι εὐτυχισμένον. Ἄμποτε νά μοῦ εἶναι εὐεργετικό καί τό νέο ἔτος. Ἄμποτε νά φέρῃ τόν αἰώνιον πόθο τοῦ Γένους μας, ποῦ τόν καρτεροῦμε τετρακόσια εἴκοσι πέντε χρόνια.

Τότε ἄρησα τό πλοιαράκι μου στό πέλαγο τῆς χρυσόφτερης φαντασίας μου... Χίλιες εἰκόνες, χρώσντυτες, χαρωπές, γελαστές, διάφανες, ἀλλαφρές σάν ἀγεράκι μαγιάτικο, ποῦ νουν τά μάτια, μᾶς κουφαίνουν τ' αὐτιά, μᾶς ἀδυνατίζουν τά χέρια καί τά ποδάρια, μᾶς σκρυμπάνουν τό κορμί, καί... ἄς τό εἰπῶ κι αὐτό! — μᾶς κάνουν μισά ζῶα! Τά ζῶα ἔχουν τέσσερα ποδάρια κι ἐμεῖς οἱ γέροντοι τρία. Ἐσύ καλότυχος, εἶσαι παιδί ἀκόμα! Ἀλλά... ἐγώ γέρασα, ἀκούμπησα, πάει βασίλεψα! Ἐγώ παιδί μου, ἀφόντας κάνω αὐτό τό ἔργος τῆς γκλίτσας, δέν θρέβηκα ποτέ μέ τά μάτια κοιμώμενα στήν στιγμή, πού φεύγει ὁ ἕνας χρόνος καί δίνει τά κλειδιά τοῦ Κόσμου στόν ἄλλο, πῶρχεται νά κάτση στόν τόπο του. Ἐγώ, τό λοιπόν, θά κάτσω, πού θά κάτσω... Ἐσύ κάτταξε νά μήν κοιμηθῆς.

— Θά κάθησω, γέρο, θά καθήσω! τοῦ εἶπα ἀποφασιστικά.

— Ἀλ! εἴν' δμορφο πρᾶγμα, παιδί μου! Γίνεται ἕνας κλωνισμός στήν Πλάση, ἕνα δαβίδι... βαεῦ δουητό, ποῦ πρέπει νύχης πολύ... πολύ ἀλαφρό αὐτί γιά νά τό καταλάβῃς. Γίνεται ἕνα τρομερό ἀπόκοσμο κλάμα... Δέν εἶναι μικρό πρᾶγμα νἀρχετα

Ἀπὸ τὸ βιβλίο μὲ τὸν πιὸ πάνω τίτλο, ποὺ πρόσφατα κυκλοφόρησε, καταχωροῦμε τὸν Ἐπίλογο:

Τὰ γραπτὰ καὶ ἐπίσημα κείμενα ἀπὸ τὰ ΑΠΑΝΤΑ τοῦ ἀλβανοῦ ἡγέτη Ἐμβὲρ Χότζα ἀποκαλύπτουν τὸ βαθὺ μίσος ποὺ ὁ ἴδιος αἰσθάνεται κατὰ τῆς γείτονος Ἑλλάδος καὶ ἀδελφοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὅπως ἰσχυρίζεται. Γιὰ νὰ σταθῇ στὴν ἐξουσία καλλιέργησε παντοιοτρόπως στὸ λαό του τὴν φοβίαν, ὅτι, διατρέχει ἄμεσον κίνδυνον ἡ χώρα ἀπὸ ἑλληνικὴν εἰσβολήν. Τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου τὸν διέψευσε παταγωδῶς καὶ ἀπόδειξε, ὅτι, οἱ ἰσχυρισμοὶ του ἦταν ἀβάσιμοι καὶ οἱ φόβοι του ἀνύπαρκτοι μὲ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ ἐσωτερικῆς κατανάλωσης νὰ διατηρῇ τὸ λαό σὲ ἐπαγρύπνησιν καὶ συσπειρωμένον περὶς αὐτόν, γιὰ νὰ μὴ ἀπασχολεῖται αὐτὸς μὲ τὰ καυτὰ προβλήματα τοῦ ἐσωτερικοῦ. Μὲ τὶς ὁμιλίες του προσπάθησε νὰ ζωντανεύσῃ τὴν ἐχθρότητα ἀναμισχλεύοντας πικρὰ καὶ τὸ ἀνήγετον καὶ καθεστῶτος περὶ «μαρξισμοῦ λενινισμοῦ καὶ σοσιαλισμοῦ» δημιούργησε συχαμάρα στὴ νεολαία καὶ τὸ λαὸ καὶ σ' αὐτὰ τὰ κομμουνιστικὰ στελέχη. Τὸ ἐξαπολυθὲν καὶ καλλιεργούμενο σύνθημα, ὅτι, οἱ νέοι καὶ τῶν δύο φύλων πρέπει νὰ ἐργασοῦν στὰ χωριὰ καὶ τὶς γεωργικὲς δουλειὲς δὲν βρίσκει καμμιὰ ἀνταπόκρισιν μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι: καὶ τὰ χωριὰ ἔχουν ἀνάγκη νὰ ἐκπολιτισθοῦν. Ὑπόσχονται μὲν κατὰ τὶς συγκεντρώσεις ἀλλὰ βρίσκουν διάφορες δικαιολογίες νὰ ἀθετήσουν τὶς ὑποσχέσεις. Συνέπεια τῆς ἀπροθυμίας εἶναι ἡ ἐλλειψη ἐργατικῶν χεριῶν στὴ γεωργία καὶ ἀποτέλεσμα εἶναι: ἡ μὴ πραγματοποίηση τοῦ οἰκονομικοῦ σχεδίου. Οἱ συχνὲς ἐκκαθαρίσεις κομματικῶν καὶ κρατικῶν στελεχῶν φανερώνουν ξεκάθαρα, ὅτι, αὐξάνεται ἡ ἀντίδρασις κατὰ τοῦ κόμματος καὶ τοῦ συστήματος. Ἄλλωστε ἀπόδειξη τούτου εἶναι ἡ ἐπαναλήψις καθημερινῶς ἀπὸ τὸν ἡγέτη καὶ τύπο «νὰ συσφίξουμε τὴν ἑνότητα μεταξὺ κόμματος καὶ λαοῦ», ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ ἄλλως παρά, ὅτι, σοβεῖ κρίσις στοὺς κόλπους. Τὰ διαβρωτικὰ συνθήματα ποὺ θέτει: καθημερινὰ σὲ κυκλοφορία ἡ ἀντίδρασις λαοῦ καὶ στελεχῶν φαίνεται ὅτι ἔχουν ἀπήχησιν κατὰ τοῦ καθεστῶτος.

«Ψ.θυρισμοὶ καὶ διαδόσεις». Ἀποκαλυπτικὸ εἶναι περὶ τούτων, ἐνυπόγραφον ἄρθρον τοῦ Γιάννη Γιάνο ποὺ δημοσιεύεται στὸ ὑπ' ἀριθ. 3) 1978 (Μάρτιος 1978) τεύχος τοῦ περιοδικοῦ ὀργάνου τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚ Ἀλβανίας σελίδες 80—88 ποὺ ἀνοιχτὰ τονίζεται: «Στὴν ἐπαρχία Κολωνίας—Ἐρσέκας, φαίνεται ξεκάθαρα ὅτι «αἱ ψιθυρισμοὶ καὶ διαδόσεις» ἐπέδρασαν ἐπ' αὐτῶν τῶν Κομμουνιστῶν στελεχῶν καὶ δημιούργησαν διχόνια καὶ διάπαση τῆς ἑνότητας μέχρι σημείου ὥστε νὰ μὴ μιλοῦν ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον καὶ ὑποδλέπονται». Ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε ἀπειθαρχία τῶν ἐργαζομένων στὴν ἐκπλήρωση τῶν καθηκόντων καὶ τὸ οἰκονομικὸ πρόγραμμα παραγωγῆς τοῦ 1977 ποὺ δὲν πραγματοποιήθηκε». Ὁμολογεῖ ὁ ἄρθρογράφος, ὅτι, αὐτὴ ἡ νοοτροπία ἔχει ἐπεκταθεῖ καὶ ἐπικρατεῖ καὶ στὰ χωριὰ Κοβατσίστι, Πέστανι, καὶ Γερακάρη τῆς περιοχῆς Λιασκοβικίου. Ἡ θρησκεία ἀναζωπυρώθηκε, ὅπως ἀποδείχτηκε στὸ χωριὸ Σπάργια ὅπου ὁ Μπαμπᾶς (Ἡγούμενος) τῆς αἱρέσεως Μπεκταζήδων ἐδέχετο νὰ προσκυνήσουν στὸν Ἐκπολα: τόπο λατρείας «τεκὲ» πιστοὺς δικαδούς του.

Ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὸ τοῦτο τὸ στράτευμα διαπιστοῦνται: μερικὰ ἀνησυχητικὰ φαινόμενα προειδοποιητικὰ γιὰ τὴ δυσοίωνη σκεψη κατὰ τοῦ καθεστῶτος. Ἄξιο προσοχῆς εἶναι τὸ ἐνημερωτικὸ ἄρθρο τοῦ Μαντζᾶρ Μπίναι στὸ περ)κὸ «Ἐρμῆς» ἡ πορεία τοῦ κόμματος» τεῦχος ὑπ' ἀριθ. 3) 1978 (Φεβρουάριος 1978) σελίδες 28—33 στὸ ὁποῖο μεταξὺ ἄλλων τονίζεται: «Νὰ ἐξαλειφθῇ μὲ σιδερένια σκοπιὰ κάθε ἴχνος ὑπολείμματος τῆς ἐπίδρασης τοῦ ἐχθρικοῦ γκρουπουσκοπιστικοῦ». (Σημ. φαίνεται, ὅτι, οἱ καλλιεργηθεῖσες ἰδέες φιλελευθερισμοῦ ἐντὸς τοῦ στρατεύματος ἀπὸ τὸν καθαρισθέντες Μπεκὶρ Μπαλλούκου καὶ Χῆτο Τσάκο ἐπιγοῦ καὶ ὀρυπουργοῦ Ἄμυνας καὶ Πετρὶτ Ντοῦμα Γενικοῦ ἐπιτελάρχου ἔχουν ρίζες γερὲς καὶ ἐπιζήμιες γιὰ τὸ καθεστώς). Συνεχίζει ὁ ἄρθρογράφος: «νὰ καταπολεμηθοῦν καὶ ἐκκριζωθοῦν τὰ σφάλματα καὶ παραλείψεις καὶ τὰ ἐλαττώματα ποὺ παρατηροῦνται: ἔστω κι ἂν αὐτὰ εἶναι μικρὰ σημεῖα ἐμφάνιση καὶ ἐκδήλωσή τους. Γιατὶ ἐὰν τὰ ἀφήσουμε νὰ ὀπάρχουν, μπορεῖ νὰ γίνουν ἐπιζήμια καὶ νὰ ἐνεργήσουν ἀπεθαρχία μὲ ἀποτέλεσμα ξεχαρβάλωμα τοῦ στρατεύματος».

Τὸ καθεστὼς στέρησε μὲ τὸ Σύνταγμα τοὺς πολίτες του ἐ ἔχουν ἰδιοχτησία. Ξερριζώνεται:, ὅμως, ἀπὸ τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων ἡ ἐπιθυμία ν' ἀποχτήσουν περιουσία;

Ἀκόμη κι ἀπὸ αὐτὰ τὰ προαύλια τῶν σπιτιῶν παρέμεινε τὴν ἔκταση. Ἡ προσπάθειά του δημος ἀποτυγχάνει: γιατὶ ἡ τομικὴ ἰδιοχτησία ἀποτελεῖ τὸ «πιστεύω» κάθε ἀτόμου. Ἀκαλυπτικὸ εἶναι: τὸ δημοσιευθέν στὸ ὑπ' ἀριθ. 7 τεύχος τοῦ Ἀπρίλιου 1978 σελίδας 4 ἄρθρο μὲ τίτλο «ἡ γῆ μας» περιοδικοῦ ΧΟΣΤΕΝΙ στὸ ὁποῖο τονίζεται: «Ὅσες φορὲς κλείνει ὁ ἰσολογισμὸς τῆς χρονιᾶς τῆς γῆς στὸν πρῶτο τοῦ συνεταιρισμοῦ Κονίσσπολης τοῦ Δαραντοῦ τὸ δανεικὸ βιβλίο κτηματολογίου εἶναι ὑπογραμμένο νὰ σημεῖωσι κάτι ἀφορουπήσεις, ποὺ ἀλλάζουν τὴν προορισμὸ τῆς γῆς ποὺ ἐπατρέπεται: σὲ προαύλια, ὁπωρώνες, κηποῦρία, αὐξῆσι τῶν περιμέτρου ἀπὸ τὰ θεμέλια τῶν σπιτιῶν σμίψανε μὲ τὴ θεμιὰ τοῦ καθενός».

Λέγουν στὴν ἐπιτροπὴ ἐλέγχου οἱ χωρικοὶ: «μὴ μετατρέπεται τὴν τρίχα σὲ δοκάρι, ἡ γῆ δὲν κουνιέται: ἀπὸ τὴ θέση παραμένει: σταθερὴ στὸν τόπο». Στὸ Μουρσὶ καὶ τὴ Πόρ (χωριὰ μειονοτικὰ) πρὶν ἀνοίξουν τὰ θεμέλια τῶν σπιτιῶν διευρύνουν τὴν ἔκταση, κατασκεύρουν τὰ ὁρόσημα καὶ κλείσουν στὸ προαύλιο 500—1000 τετραγωνικὰ μέτρα, τοποθετοῦν κυψέλες μελισσῶν κλπ. Ἐκτάρια καλλιεργοῦνται μετατρέπονται σὲ ἀτομικὴ ἰδιοχτησία, μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀναχρῶνται: τὴν συνεταιριστικὴ περιουσία. Αὐτὸ ἔχει γίνει ὁ ον συνηθισμένο πράγμα στοὺς συνεταιριστὲς Κονίσσπολης Ἐνδέρ Τσακολλὶ καὶ Χαμὶτ Μέτο καὶ πολλοὺς ἄλλους—καταλήγει: ὁ ἀρθρογράφος Μουσέϊα.

Αὐτὸ ἄλλωστε καὶ σ' ἄλλες ἐπαρχίες γίνεται καὶ καλλιεργεῖται: συστηματικὰ ἡ ἰδέα τῆς ἰδιοχτησίας, ποὺ ἀναβλύζει καὶ τὴν ἀντιθεσιν τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ ἐπαναστατικὸ σύστημα τοῦ καθεστώτος. Μὲ διάφορους τρόπους ἡ πολίτες ἀνοίξουν καὶ παρὰ τὶς ἀπαγορευτικὲς διατάξεις τὸ ζήτημα ἀπόφασης γιὰ ἀτομικὴ ἰδιοχτησία» προσλαμβάνει καθημερινὰ ἀνώτερα στάσεις. Κοπιάξε: ἀδίκα ὁ ἡγέτης ἀπὸ τὸ καθεστὼς τοῦ νὰ ξερριζώσῃ τὸ φυσικὸ ἔνστικτο καὶ τὴν ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου γιὰ ἰδιοχτησία. Θὰ ἀναγκαστεῖ ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ ἀλλάξε: δρόμο καὶ πορεία πλεύσεως. Ἐξ ἄλλου αὐτὸ τὸ διαπιστώνει: καθημερινὰ (ἐκτὸς ἐὰν θέλε: νὰ διαβῇς στὸ στραδὸ δρόμο ποὺ ἔχει χαράξε:) ἀπὸ τὴν ἀπειθαρχία καὶ προθυμία τῶν ἀγροτῶν νὰ ἐργασοῦν στὶς κοπεριάβες. Ἡ προμηνύματα δὲν εἶναι εὐνοϊκὰ γιὰ τὸ καθεστώς. Κ. Κίλε σὰ τὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχουν διαφορετικὴ ἔννοια παρὰ «ἀρνούμενη παθητικὴ ἀντίδραση σ' ὅλους τοὺς τομεῖς».

Ἐξετάζοντες μὲ ἀμεροληψία χωρὶς πάθος καὶ μίσος τὴν μέχρι: σήμερα πολιτεία τοῦ Χότζα δὲν βρίσκομε σὰ κομμάτι ἀριπτικὴ εἰλικρίνεια, σταθερότητα καὶ ἀποδεικτικὰ σοφίας ποὺ νὰ μᾶς πεῖθουν περὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν προθέσεων ἔναντι τῆς χώρας καὶ τοῦ μειονοτικοῦ στοιχείου, παρὰ μόλογια κενὰ χωρὶς ἔργα. Συνεπῶς ἡ δυσπιστία μας δικαιολογημένη. Εὐχόμεθα τόσο ὁ ἡγέτης ὅσο καὶ ἡ κλίκα ποὺ τὸν περιστοιχίζει ν' ἀνανήψουν καὶ ν' ἀποκτήσουν πνευματικὴ διαύγεια κι ἔτσι ν' ἀποκαταστήσουν τὴν ἀπιστιγίαν τῆς συνειδήσεως καὶ τῶν ἄλλων ἐγκεφαλικῶν λειτουργιῶν. Πρέπει νὰ συνέλθουν ἐκ τῆς πλάνης πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦτου τοῦ καθεστῶτος καὶ τῶν ἰδίων νὰ προσχωρήσουν στὴν πραγματικότητα τῶν σημερινῶν καταστάσεων ἄστε νὰ ξελίσσονται καὶ νὰ ἀρουν τὴν ἀποκλεισμὸν ποὺ ἐφαρμόσθηκε ἐναντίον κειοθελῶς στὴ χώρα καὶ τὸ λαό τους.

Ἀμποτε οἱ ἡγέτες τῆς Ἀλβανίας νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὶς προκαταλήψεις ποὺ βολιάνουν τὸ μυαλό τους. Σὰ ὅτι ἀδιάφορα, πρωταρχικὰ νὰ ἀποδείξουν τὰ ἐθνικὰ καὶ ἀνθρωπινὰ κοιθήματα στοὺς ἀδελφοὺς μας τῆς Β. Ἠπείρου, ποὺ τόσο θαυμάσια τοὺς ἔχουν ἀποστερήσει. Νὰ εἶναι: βέβαιοι, ὅτι μὲ τὰ τοιαῦτα ἐνέργεια θὰ εἶναι: γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου τοῦ λαοῦ μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ δικό τους συμφέρον. Ἔτσι μόνο θὰ δοῦν οἱ δεύτερα καὶ τὰ ἔργα τῆς προθέσεώς τους γιὰ εἰλικρινῆ φιλία καὶ συνεργασία ἀνάμεσα στοὺς λαούς μας.

Χότζα — Τσοὺ-Ἐν-Λάι, στὶς «καλὲς μέρες Ἀλβανίας—Κίνας»

ΜΥΡΩΝΙΤΗ:

ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΜΕΤΑΞΥ Κ.Κ.Α. ΚΑΙ Κ.Κ.Ε.

Ἀσυνέπειες τοῦ Ἐμβὲρ Χότζα

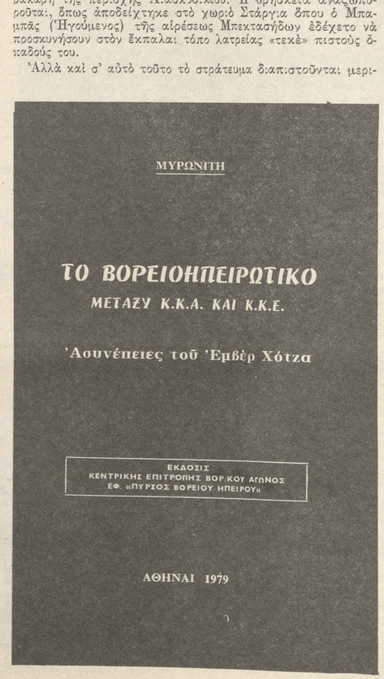

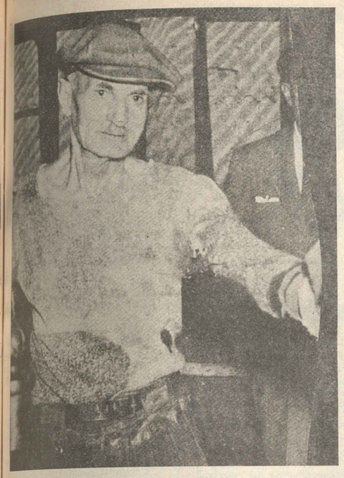

Ἐλάτε ποιητή, δραματικὲ συγγραφέα, μουσικοσυνθέτη, ἐλάτε ν' ἀκούσετε μιὰ ἀπολαπτικὴ ἱστορία. Ἐπιμένετε τὴν πένα καὶ τὶς φλοῦτες. Ἐλα Δάντη, Ἐλα Σαίξπηρ, Ἐλα Μπετόβεν. Δὲ χαθήκατε, τὸ ξέρω. Ἐδῶ γύρω σας εἶσται. Αἰσθανόμαστε τὴν ἀνάσα σας, σᾶς νοιώθουμε ἀνάσα σας, σᾶς νοιώθουμε κοντά μας. Ψάχνετε ἴσως νὰ ἀρέτε θέματα δυνατά.

Μὴ ψάχνετε ἀλλοῦ. Ἐλᾶτε ν' ἀκούσομε τὸ γέρο Θανάση, ποὺ θὰ μᾶς δι:γηθεῖ τὸ μεγάλο καημό του. Εἶναι: ἐξόφλησε ἐφτὰ χρονῶν κι ἔβγαινε ἕναν καημὸ δουνό.

Θέμα πρωτάκουστο θὰ ἀρέτε στὰ λόγια του, θὰ ἰδεῖτε ὅῃ ποῦ φτάνει: ἡ σκληρόδα καὶ ἡ ἀπανθρωπιά. Θὰ ἀρκόστε ἴσως πῶς εἶναι ἀπὸ τὸν κόσμο τῶν παραμυθιῶν αὐτὰ ποὺ λέε: ἡ ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς φαντασίας. Ὄχι. Εἶναι ἀπὸ τὸν «Ἀλβανικὸ παράδεισο».

Λέγε, γέρο Θανάση, σ' ἀκούμε. Δφίγγουμε τὴν καρδιά μας καὶ σ' ἀκούμε.

— Τὸ χωριὸ μου λέγεται Σελλεό. Πᾶνε πενήντα χρόνια ποὺ ἔφυγα, μὰ «ἔχω στὴν καρδιά μου καὶ λάμπει :σὰν ἀστέρι. Εἶναι: λαμπρότερο ἀπ' ὅλα τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ.

Δὲν ἀντέχω νὰ μὴ τὸ βλέπω. Νὰ πάω δὲν μπορῶ.

— Γιατί δὲν πᾶς στὸ χωριό, κὸρ Θανάση;

— Γιατὶ δὲν μ' ἀφήνουν.

— Γιατί δὲν σ' ἀφήνουν;

— Γιατὶ ἔφυγα κρυφά.

— Γιατὶ ἔφυγες κρυφά;

— Γιατὶ δὲν μ' ἄφηνναν νὰ φύγω ἀλλιῶς.

Φαῦλος κύκλος δηλαδή. Ποῦ νὰ βρεῖς ἀκρη. Ἄλλὶ στὸν κοσμάκη. Καί, λοιπόν, κὸρ Θανάση;

— Μὰ καὶ δὲν ἄντεξα νὰ μὴ τ' ἰδέπω τὸ χωριό μου κάθε καλοκαίρι πηγαίνω στὴ Χαραυγή, σ' ἕνα χωριὸ στὰ ἑλληνοαλβανικὰ σύνορα, ψηλὰ στὰ Ζωνάρια, ποὺ εἶναι μιὰ μεγάλη λοφοσειρά. Μένω στὴ Χαραυγὴ ὅλο τὸ καλοκαίρι καὶ βλέπω ἀπὸ μακριὰ μὲ τὰ κυάλια, τὸ χιλιάκριβό μου Σελλεό.

Καὶ δὲν πηγαίνω μόνος μου. Παίρνω καὶ τὰ δυὸ ἀγγονάκια μου, τὸ Γιῶργο καὶ τὸ Θανάση.

Νά, κοιτάξτε, τοὺς λέω, κάτω ἀπὸ κεῖνο τὸ δουνὸ εἶναι τὸ Σελλεό. Ἀπ' ἐκεῖ εἶναι ἡ ρίζα σας.

Ἐκεῖνο ποὺ βλέπετε ἐκεῖ στὸ δουνὸ νὰ μαυρίζε: εἶναι: ἡ λιδανιά. Ζεῖ αἰῶνες. Ἔτσι τὴν εἶδα ἐγώ, ἔτσι τὴν εἶδαν ὁ πατέρας μου κι ὁ παππούς μου.

Νὰ τὰ περήφανα δουνά μας, ποὺ τὰ περπάτησα ὅλα.

Κάτω - κάτω εἶναι ὁ κάμπος τῆς Δερόπολης μὲ τὰ δόμφρα χωριά μας.

Οἱ ἀνθρωποι ὑποφέρουν πολὺ ποὺ εἶναι ξεκομμένοι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τὰ παιδιὰ δὲ μαθαίνουν ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ἑλληνικὴ ἱστορία. Ὁ,τιδήποτε κι ἂν τοὺς δώσουν, δὲν ἀξίζει τίποτε, ἀφοῦ λείπουν ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Τοὺς δίνουν τάχα κάτι; Τοὺς δίνουν. Τῇ φτώχεια καὶ τὴ δυστυχία. Ὅλοι εἶναι φτωχοὶ καὶ δυστυχισμένοι. Λίγο - λίγο οἱ Ἀλβανοὶ θέλουν νὰ τοὺς σοήσουν τελείως ἀπὸ τὴν ψυχή τους τὴν πατρίδα καὶ τὴν καταγωγή τους.

Κι ἔχομε ἀρχαία καὶ ἔνδοξη καταγωγή.

*

Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι τὰ ὀνόματα Ἕλληνες καὶ Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ μέρη μας κατάγονται. Τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ μας εἶναι ἔνα σημάδι ἀπ' τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα χρόνια.

Αὐτὰ ἐγὼ τὰ ξέρω ἀπὸ τὸ δάσκαλό μου Θεοδόσιο Λαζάχαν, ποὺ μᾶς ἔλεγε ὅτι: ὑπάρχει ἡ πιθανὴ ἐκδοχὴ ὅτι τὸ μαντεῖο τῆς Δωδώνης ἦταν στὸ χωριό μας, ὅπως δείχνουν καὶ πολλὰ ἀρχαῖα κτίσματα ἀπὸ τὰ χρόνια ἐκεῖνα, ποὺ σώζονται: καὶ σήμερα.

Κανένας μας δὲν ξεγράφει τὸν τόπο ποὺ γεννήθηκε. Τὸν τόπο ποὺ γεννήθηκαν οἱ παππούδες του κι ὅλοι του οἱ προγόνοι. Ὁποιεσδήποτε συμφωνίες κι ἂν ὑπογράφονται πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας, ἐμεῖς δὲν ξεχνοῦμε, ἐμεῖς μένομε πιστοὶ στὸ ἰδανικό μας, ποὺ μᾶς δείχνει: τὸ δρόμο καὶ μᾶς λέει τί νὰ κάνομε, ὅσο ποὺ νὰ ξημερώσει: ἡ μέρα κι ἀνατείλει καὶ σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη ὁ ἑλληνικὸς ἥλιος.

Τ' ἀκοῦτε ἐσεῖς; Στὸ Σελλεὸ εἶναι ἡ ρίζα σας, ποὺ σήμερα μαραίνεται ὑποδουλωμένο. Νὰ ἐκεῖ πέρα βρίσκεται. Νὰ μὴ τὸ ξεχάσετε αὐτὸ ποτέ.

Ἐδῶ θὰ κάνω μιὰ παρένθεση γιὰ τὸν ἀναγνώστη.

Ὁ γέρο Θανάσης δὲν ἦταν στὸ χωριὸ οὔτε δάσκαλος, οὔτε γραμματικός, οὔτε συγγραφέας· φύλαγε τὰ πρόβατα! Ἀλλὰ ξέρει τὴν ἀρχαία του καταγωγὴ καὶ εἶναι τοῦ καταγωγῆ καὶ εἶναι περήφανος γι' αὐτό. Εἶναι ἀκραιφνὲς σύμβολο τοῦ κάθε Σελλειώτη, τοῦ κάθε Βορειοηπειρώτη. Ἡ συνείδηση τῆς πατρίδας καὶ τῆς ἐλευθερίας εἶναι σὲ ὑψιστο ἐπίπεδο ἀνεδασμένη.

Δὲν εἶναι σημάδι ἀπὸ τ' ἀργαῖα ἐκεῖνα χρόνια μόνο τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ. Εἶναι κι ὁ ἴδιος ὁ γέρο Θανάσης. Ἡ περίπτωσή εἶναι: ἀπὸ τὶς σπάνιες. Ἀντὶ νὰ προτιμήσει νὰ πάει κάπου νὰ παραθερίσει, στὸ δουνὸ ἢ στὴ θάλασσα, ἀντὶ νὰ πάει σὲ λαμπατικὰ λουτρά, ποὺ τάχει ἴσως ἀνάγκη στὰ ἑδδομήντα ἐφτὰ του χρόνια καὶ νὰ κοιτάξει τὴν ὑγεία του, πηγαίνει: καὶ κοιτάζε: τὸ χωριό του ἀπὸ μακριὰ μὲ τὰ κυάλια κάθε μέρα, ἀλλάλησα καλοκαίριαι, καὶ κάνει: μαθήματα πατριωτισμοῦ σ' ἀγγόνια σου.

*

Παρακάτω, γέρο Θανάση;

— Ὁ Θεόδωρος Ζάχος ἀπ' τὸ χωριὸ μας, ποὺ εἶναι 85 χρονῶν, ἀπὸ 80 τοῦ χρόνια ἔχτισε σπίτι στὴ Χαραυγή, γιὰ νὰ πάει τὰ καλοκαίριαι. Μ' αὐτὸν ἀνταμωνόμαστε καὶ τὰ λέμε.

Στὴ Χαραυγὴ πάνω μὲ τὰ αὐτοκινητά τους κι ἄλλοι Βορειοηπειρῶτες μὲ τὰ παιδιά τους καὶ τ' ἀγγόνια τους καὶ ἐλέπουν τὴ χωριὰ τῆς Δερόπολης μὲ τὰ κυάλια.

Εἶναι τόσο σύντομη ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, λέει: στοχαστικά, καὶ σφίγκονται μερικοί, ποὺ τὴν κάνουν δύσκολη καὶ μαρτυρική.

Ὁ γιός μου, ὁ Σταῦρος, ἐστειλε 10 γράμματα στοὺς φίλους του. Κανεὶς ἀπάντησι. Κι ἂν πεῖ, καὶ κανένα, φοβοῦνται: οἱ ἀνθρωποι: νὰ γράψουν. Νὰ αὐτὸς ὁ φόβος εἶναι: ποὺ ἀκαναλίζει τὴ ζωή. Δὲν εἶναι: δυνατὸν νὰ ζήσουμε χωρὶς φόβο:

Πέθανε ἡ γυναίκα μου καὶ θέλησα νὰ εἰδοποιήσω τηλεφωνικῶς τὸν ἀδελφό μου στὸ Κλεισόρι. Σκάβηκε δύσκολα.

Μὲ τὸν κάτω κόσμο ὑπάρχει κάποια ἐλπίδα νὰ ἐπικοινωνήσε: κανείς. Μὲ τοὺς συγγενεῖς τὸν θεμοῦ καὶ τοὺς φίλους του, ποὺ εἶναι στὴ Β. Ἤπειρο, δὲν ὑπάρχει κομμὰ ἀπολύτως ἐλπίδα.

Πῶς τὰ ξηγκωροῦν αὐτὰ οἱ μεγάλοι, ἀπορῶ. Δὲν τοὺς φαινιναι αὐτὴ ἡ κατάσταση; Δὲν ἐπαναστατεῖ ἡ φιλελεύθερη συνείδησή τους;

Οἱ Ἕλληνες ποὺ ζοῦν ἐκεῖ δὲν ἐλέπουν ἥλιου πρόσωπο καὶ ζοῦν μὲ τὸν παγκοσμινὸ φόβο. Σὰ συνθήκες ἀρτιμου καὶ φοβερῆς ἀπομόνωσης ζοῦν 300 χιλιάδες ἀδέσποια μας. 300 χιλιάδες Ἕλληνες ὑποφέρουν καὶ στενάζουν.

Πρόκειται νὰ ἔνα γνήσιο κομμάτι τῆς Ἑλλάδας. Τί ἔβαλε ἡ Ἑλλάδα στὴν παγκόσμιο πολεμικό, τὸ ξέρουν καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ σ' ὅλον τὸν κόσμο. Αὐτὴ εἶναι: ἡ εὐγνωμοσύνη; Αὐτὸ εἶναι: τὸ «εὐχαριστῶ; Αὐτὸ δρίκαν ὅτι μᾶς ἀξίζει, ἡ περιφρόνη-

ΣΕΛΛΕΙΟ (*)

Οἱ ἄλλοι, (ὅσοι σέ Ἐέρουνε), σέ λένε
χωριό σάν ὅλα τ' ἄλλα, μιά ψυχή
μέ μιάν ἀπλή καί ταπεινήν ἀχτίδα,
(κρίκος στή δροπολίτικη ἀλυσίδα),
πού σέ δέρνει χαλάζι καί βροχή.

Κι ἐσύ 'σαι ἕνα ἄστρο, πού ὅλα καταυγάζεις!
Γιά μένα ἄλλο δέν εἶναι πιό τρανό.
Τή νύχτα ἐσύ 'σαι τό γλυκό φεγγάρι,
τή μέρα ἐσύ στόν κόσμο δίνεις χάρη
καί λάμπεις στόν πλατύ τόν οὐρανό.

Ἀπό τά λαξευτά ψηλά θουνά σου
ἐπῆρες ὕψος καί μοσχοβολιά.
Νά ὑψώνονται εἴδες τά κυκλώπεια τείχη!
Τ' αὐτιά σου θεϊκοί θωπεῦαν ἦχοι
καί τῶν ὀνείρων ἔγινες φωλιά.

Ἀπό τήν Ἑλλονία, ἀπ' τή Δωδώνη
οἱ πρόγονοί σου, οἱ φωτεινοί Σελλοί,
ποὺ κρατοῦσαν τήν ἄσβεστη λαμπάδα.
Μέ φῶς γέμισαν ὅλη τήν Ἑλλάδα,
ποὺ θεμέλιωσ' ἡ εὐγενική φυλή.

Ἀθάνατα εἶν' αὐτοῦ τά θήματά μου,
τό πρῶτο μου τό γέλιο κι ἡ χαρά.
Νά τό χρόνο ἀνέγγιχτη εἶν' ἡ μάνα
κι εἶν' ἡ φωνή της μυστική καμπάνα,
ποὺ μοῦ δίνει πελώρια φτερά.

Αἰώνια ἡ λιθανιὰ αὐτοῦ μὲ προσμένει
καὶ τὸ κρύο νερὸ ἀπὸ τὴν ἰτιά,
τὸ ποτάμι μὲ τὰ δασιὰ πλατάνια
καὶ τοῦ δουνοῦ τὰ ἐλάτινα ρουμάνια,
ποὺ χαίρονταν ἡ παιδικὴ ματιά.

Τὸ νέφος ποὺ τὴν ὄψη σου σκεπάζει
θὰ φύγει, θὰ σκορπίσει, δὲν μπορεῖ.
Καὶ πάλι θὰ φανεῖ τ' ὡραῖο τ' ἀστέρι,
μὲ τὶς γλυκιὲς ἀχτίνες, τ' ἅγια μέρη,
μὲ τὸ ψηλὸ καὶ τ' ὄμορφο Καστρί.

ΑΛΚΗΣ ΚΑΣΤΡΙΤΗΣ

(*) Χωριὸ τοῦ Ἀργυροκάστρου Βορείου Ἠπείρου, ὅπου γεννήθηκε ὁ ποιητής.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΙΚΑΙΑ Η ΑΠΟΡΙΑ

Ἀθῆναι, 27 Ἰανουαρίου 1979

Ἀγαπητὲ κ. Διευθυντά,

Μοῦ προξενεῖ ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν, ἀλλὰ καὶ θθυκὴν ὀργήν, ὁσάκις ἀκούω ἢ διαβάζω δηλώσεις ἐπισήμων — καὶ ἡγετικῶν στελεχῶν ἀκόμη — ὡς καὶ εἰς τὸν Τύπον, νὰ ἀναμιάζουν τὸ ἀθάνατον Ἑλληνικὸν Ἔπος τοῦ 1940—1941 «Ἀ λ β α ν ι κ ὸ ν Ἔ π ο ς» καὶ τὰ ἠπειρωτικὰ δουνὰ ἀ λ β α ν ι κ ὰ τοιαῦτα.

Τοιοῦτου εἴδους διαφήμησιν δὲν θὰ ἐπεδιώγανον καὶ ἂν ἀκόμη ἐξώδευον ἑκατομμύρια καὶ δισεκατομμύρια δολλαρίων. Καὶ τὸ ἐπέτυχον — καὶ δωρεὰν μάλιστα — ἐκ μέρους ἀνωτέρων ἡγετικῶν στελεχῶν, ὡς καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου.

Μά, ἐπιτέλους, δὲν ὑπάρχει λογική;

Καὶ ἀφοῦ μάλιστα γνωρίζουν πολὺ — πολλοὶ τούτων ἴσως ἔχουσαν τὸ αἴμα των εἰς τὸ ἑλληνικὸν τοῦτο Ἔπος ἐπὶ τῶν Ἠπειρωτικῶν δρέων — ὅτι κάθε σπιθαμὴ τῶν ἠπειρωτικῶν δουνῶν ἐποτίσθη μὲ ἀφθονον ἑλληνικὸν αἷμα.

Εἶμαι: βέβαιος, ὅτι τὰ κόκκαλα τῶν ἡρώων μας, ποὺ τὰ ἐκάλυψεν ἡ ἠπειρωτικὴ γῆ, τρίζουν ἐξ θθυκῆς ὀργῆς διὰ τὸ ἐπιτελούμενον ἔγκλημα.

Ἂς ἐνδιαφερθοῦν οἱ Ἠπειρωτικοὶ Σύλλογοι: καὶ ὅλοι οἱ Ἑλληνικοὶ Σύλλογοι καὶ Ὀργανώσεις καὶ ἂς ὑψώσουν διάτορον τὴν ἑλληνικὴν φωνήν των, γιὰ παύσῃ αὐτὴ ἡ θεοθλωσὶς ἐνὸς τόσον ἱεροῦ θέματος.

Μετὰ τιμῆς
Κ. ΠΑΠΑΦΩΤΙΟΥ
Ἑλληνοαμερικανὸς ἐπιμοσιογράφος
Κεραμεικοῦ 42
Ἀθῆναι (Τ.Τ. 106)

(Σημ. «Π. Β. Η.»: Ἐπανειλημμένα διαβήματα ἔχουν γίνει

ΜΙΑ ΘΛΙΒΕΡΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ

(17 Δεκεμβρίου 1913)

Τοῦ κ. ΗΛΙΑ ΚΩΝΣΤΑ

Μετά τούς Βαλκανικούς πολέμους, ή 'Ιταλία καί ή Αὐστροουγγαρία ἐντείνουν τήν προσπάθειάν πους νά διαδέχθοῦν τήν ἐκπατριζομένην κυριαρχίαν τῆς 'Οθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καί νά ἐπεκτείνουν τήν ἐπιρροή πους κατά τ�ἀπάν Βαλκανικό χῶρο. Εἰδικότερα ἡ διεισδυτική πους αὐτή προσπάθεια κατευθύνεται πρός τό νεοσύστατο ἀλβανικό κράτος, διά τήν σύστασιν τοῦ ὁποίου εἶχαν πρωταιρετήσει ἀπό πολύ πολύ καιρό. Στίς 14 (Ἰουνίου) 1901, ὁ τότε 'Ιταλός ὑπουργός τῶν 'Εξωτερικῶν Ἔλεγε σχετικά στήν Κοινοσούλια: «'Αμφότερεαι αἱ Κυβερνήσεις παρίστανται καί θά παρίστανται ἐν συμπνοίᾳ καί ψυχικῇ ἀγχαλνάσεαι, καθθός καί μετά πλήρους ἀνιδιοτελείας εἰς τήν φυσικήν πρός τήν πρόοδον ἄναδον τοῦ ἀλβανικοῦ λαοῦ».

'Η συνθήκη τοῦ Λουδίνου (στίς 17 Μαΐου 1913), πού ἔθετε τέρμα στούς Βαλκανικούς πολέμους, ἔδωκε ἀπόλυτο καί ἀπροκατιστικό δικαίωμα στίς Μεγάλες Δυνάμεις γιά τήν διαχάρασή τῶν συνόρων τοῦ νεοσυσταθέντος ἀλβανικοῦ κράτους. 'Εν συνεχείᾳ, μέ τό εἰδικό Πρωτόκολλο πού ὑπεγράφη μεταξύ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων στό Λουδίνο (στίς 29 Ἰουλίου 1913) ὁρίζετο ὅτι ἡ 'Αλβανία θά ἀποτελοῦσε αὐτόνομο 'Ηγεμονία, ἀπεφασίζετο δέ ὁ διορισμός Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς γιά τήν θέωολογική ἐξέτασι τῆς Βορείου 'Ηπείρου κατά τόν ὁριστικό καθορισμό τῶν κατίων συνόρων τῆς 'Αλβανίας.

'Η 'Ιταλία καί ἡ Αὐστροουγγαρία εἶχαν ξεχωριστό ἐνδιαφέρον ἀφοῦ τό κεστραγές ἑλληνικό κράτος νά ἀποκτήσῃ ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερη ἐδαφική ἔκτασι. Γιατί ἡ καθεμιά ἀπό τίς Δυνάμεις αὐτές προώριζε τήν 'Αλβανία γιά φαρέα τῆς ἐπιρροῆς καί" τῆς διεισδύσεώς της στόν βαλκανικό χῶρο. Μέ τούς ἀντιπροσώπους τους δέ (τόν 'Ιμπεριάλι καί τόν Μέν-στοῦ) ἐπηρέασαν ἀπόφασιστικά ὑπέρ τῶν ἀπόψεών τους τίς ἀποφάσεις τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Λουδίνου, ἐνῶ ὁ ἐκπρόσωπος τῆς 'Αγγλίας, Λόρδος Γκρέϊ, ἔδειξε συμβιβαστικόν πνεῦμα. 'Ο πρίγκιψ Λιτόβσκαι (πρεσβευτής τῆς Γερμανίας στό Λουδίνο) γράφει σχετικά στά ἀπομνημονεύματά του: «"Ητο ποιοῦτον τό συμβιβαστικόν πνεῦμα πού σέρ "Εντουαρτ Γκρέϊ καί ἡ ἀπεθυμία του νά ἀποφύγῃ τήν ἄκα εὐρωπαϊκό πόλεμο, ὥστε ὑπερχώρησεν εἰς τάς ἀξιώσεις τῆς Τριπλῆς Συνεννοήσεως εἰς τό σοβαρόν ζήτημα τῆς 'Ηπείρου».

"Η 'Επιτροπή διαχαράξεως τῶν συνόρων συγκροτήθηκε καί ἄρχισε τίς ἐργασίες τῶν Σεπτέμβριο τοῦ 1913. Μεταξύ τῶν μελῶν της, σάν ἐκπρόσωπος τῆς Αὐστρίας ἦταν ὁ Μπιλίνσκι, γιά τόν ὁποῖον ὑπάρχει μαρτυρία ὅτι ὑπηρετοῦσε σπά Γιάνιν ὡς Γενικός Πρόξενος τῆς Αὐστρίας, κήρυσσετο νά φοτογραφίζεται μέ τήν γυναίκα του καί τόν 'Υποπρόξενο κάτω ἀπό τήν ἀγχόνη ἑνός ὁλοι τοῦ Τούρκοι ἀπηγχόνιζαν τούς "Ἕλληνες».

'Ο πληθυσμός τῆς περιοχῆς τῆς Βορείου 'Ηπείρου, στήν περίοδο ἀκείνη πού ἐκρίνετο ἡ τύχη του, δέν παρέλειψε νά ἐκδηλώσῃ ἔντονα τίς 'ἑλληνικές του διαθέσεις πρός τά μέλη τῆς 'Επιτροπῆς ἐκείνης, πού σχεδόν εἶχε πάρει ἐκ τῶν προτέρων τίς ἀποφάσεις της. 'Ο Γάλλος Συνταγματάρχης Λαλμαίν, πού ἦταν στήν 'Επιτροπή ἀντιπρόσωπος τῆς Γαλλίας, γράφει σέ σχετική ἔκθεσί του: «Παρά τήν κακοκαιρίαν καί τήν περασμένην ὥρα, ὅλα τά χωριά ἤταν, στό πέρασμά μας, συγκεντρωμένα στό δρόμο... Στό 'Αργυρόκαστρο, ἡ διαταραχή βρισκόταν στό κατακόρυφο καί ἐπί πρεῖς μέρες ἐπιβλητικές ἐκδηλώσεις ξεπλίχτηκαν στούς δρόμους καί κάτω ἀπό τά παράθυρα Οἱ γυναῖκες καί τά παιδιά σήκωναν τά χέρια σέ μᾶς, παρακαλοῦντας νά τούς ὑπερασπίσουμε καί νά μήν πούς παραδώσουμε στούς 'Αλβανούς. Νά πούς πρασαρτήσωμε στήν 'Ελλάδα, γιατί "Ἕλληνες θέλουν νά μένουν».

Δυστυχῶς ὅμως οἱ Μεγάλες Δυνάμεις, μέ τό Πρωτόκολλο τοῦ Λουδίνου, εἶχαν προδιαγράψει τό σχέδιο ἐργασίας τῆς 'Επιτροπῆς τῶν συνόρων καί σχεδόν εἶχαν προδικάσει τήν τύχη τῆς Βορείου 'Ηπείρου.

Πρώτα - πρώτα εἶχαν ἀποκλείσει ἀπό τήν ἔρευνα τήν ἐδαφικήν ἔκτασιν τοῦ πρώτου Καζᾶ Κορυτσᾶς, τήν ἀπέναντι τοῦ Αὐλώνος νῆσον Σάσωνα καί τήν ἀκτή ὡς τό ἀκρωτήριο Φτελιά, τά ὁποῖα ἐπεδίκαζον στήν 'Αλβανία. 'Ο 'Ελευθέριος Βενιζέλος, στίς 12 Νοεμβρίου 1913, ἔλεγε στήν Βουλή: «'Ο 'Υπουργός τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς 'Ιταλίας δέν ἐδίστασε νά εἴπῃ, οὐχί ἅπαξ ἀλλά δίς πρός τόν ἀντιπρόσωπον τῆς 'Ελλάδος εἰς Ρώμην ὅτι ἡ 'Ιταλία εἰς τό ζήτημα τῆς παραλίας ἔλεγε τοσοῦτον ἀνέδοτος, ὥστε νά φθάσῃ καί μέχρι πολέμου κατά τῆς 'Ελλάδας».

Μέ τό Πρωτόκολλο τοῦ Λουδίνου οἱ Μεγάλες Δυνάμεις ἀπέλειαν ἐπίσης ἀπ' τήν 'Ελλάδα τό δικαίωμα νά ἔχῃ γνώμην ἐπί τῶν ἀποφάσεεων πού θά ἐλαμβάνοντο σχετικά μέ τά Νότια σύνορα τῆς 'Αλβανίας. Ὁ τότε πρωθυπουργός Ἔλευθέριος Βενιζέλος ἔλεγε σχετικά στήν Βουλή (20 Φεβρουαρίου 1914): «Αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις μάλιστα ἠρνήθησαν νά δεχθῶσι δικαίωμα νά συζητήσεως ἐκ μέρους αὐτῶν τούτων τῶν Κρατῶν, τά ὁποῖα ἐνδιέφερον ὁ διακανονισμός τῶν ὁρίων τοῦ νέου ἀλβανικοῦ Κράτους, τῶν ἀποφάσεων εἰς ἃς αὐτοι θά κατέληγον».

'Επίσης ἀπεκλείοντο ἐκ τῶν προτέρων ἐκδηλώσεις τοῦ πληθυσμοῦ. Τό ἄρθρον 5 τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Λουδίνου ὁρίζεν ὅτι «Η 'Επιτροπή δέν θά λάβῃ ὑπ' ὄψιν οἰονδήποτε ἐκδηλωθέν ἀνάγκης ἢ πολιτικῶν ἐκδηλώσεων».

"Ετσι λοιπόν ἡ 'Επιτροπή διαχαράξεως τῶν συνόρων, μέ τίς προκατοιλήψεις πού εἶχε, μέ τούς περιορισμούς πού τῆς ἐτέθησαν καί χωρίς νά λάβῃ ὑπ' ὄψιν τίς ἐκδηλώσεις τοῦ πληθυσμοῦ, ἀποσύθηκε στή Φλωρεντία καί διετύπωσε τό λεγόμενο Πρωτόκολλο τῆς Φλωρεντίας, στίς 17 Δεκεμβρίου 1913, τό ὁποῖον καθθόρισε τά ἄθικα 'Ελληνοαλβανικά σύνορα καί κατεδίκασε τήν 'Ελληνική Θράκη 'Ηπειρο σέ ὑποδούλωση. "Η ἄδικη αὐτή ἀπόφαση υἱοθετήθηκε ἀπό τίς ἑξί Μεγάλες Δυνάμεις, οἱ ὁποῖες ἐξεδίαζαν τήν 'Ελλάδα νά ἠκῇ ὑπ' ὀφθαλμοῦς τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀπόδοσι τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου. Σέ διακοίνωσί τους, πού ὕστερα ἀπό λίγες μέρες ἐπέδωσαν στήν 'Ελληνική Κυβέρνηση, ἔγραφαν:

«"Η ὁριστική ἀπονομή τῶν νήσων εἰς τήν 'Ελλάδα, τάς ὁποίας εἰ "Εξ Δυνάμεις τῇ ἐπεδίκασαν, δέν θά προγνωσθῇ ὁποιηθῇ, παρά ὅταν τά 'Ελληνικά στρατεύματα ἐκκενώσουν τά παραχωρηθέντα εἰς τήν 'Αλβανίαν ἐδάφη διά τοῦ συνημμένου Πρωτοκόλλου τῆς Φλωρεντίας, τῆς 17ης Δεκεμβρίου 1913, ὡς καί τήν νῆσον Σάσωνα καί ὅταν ἡ 'Ελληνική Κυβέρνησις ὑποσχεθῇ κατηγορηματικῶς ὅτι οὐδεμίαν θά προβάλῃ ἀντίστασιν καί ὅτι οὔτε θά ὑποστηρίξῃ οὔτε θά ἐνθαρρύνῃ ἀμάσας οὐδεμίαν ἀντίστασιν οἱασδήποτε μορφῆς, εἰς τήν δημιουργουμένην ὑπό τῶν "Εξ Δυνάμεων κατάστασιν πραγμάτων εἰς τήν Νότιον 'Αλβανίαν. 'Η ἐκκένωσις θά ἀρχίσῃ τήν (16/2) 1.3.1914...».

Χαρακτηρίζοντας τήν ἐνέργειαν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ὁ "Αγγλος συνταγματάρχης Μάρραυ γράφει σχετικά: «"Αν ἡ 'Ελλάς εἶχε τενέκιας ἠττηθῆ εἰς τόν πόλεμον, δέν θά τῆς ἐπεβάλλοντο σκληρότεροι ὅροι».

Καί ὁ Γάλλος ἐλληνολάτρης Ρενέ Πιώ, εἰς τό βιβλίο του «'Η δυστυχισμένη 'Ηπειρος», μετοᾳὸ ὀλίγων γράφει: «'Η Εὐρώπη πρόκειται νά ἐπιτρέψῃ τήν διάπραξιν ἑνός ἐγκλήματος, τήν στιγμήν πού τό μικρόν τοῦτο δίδυλον θά ἐκδίδεται... Αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις θά ἔχουν παραχωρήσει εἰς τό ὑποθετικόν κράτος τῆς 'Αλβανίας ἑδάφη κατωκημένα ἀπό "Ἕλληνας πατριώτας».

"Η 'Ελληνική ἀπάντησις στήν διακοίνωσιν, πού μνημονεύσαμε πιό πάνω, ἦταν ἡ ἑξῆς: «"Η Βασιλική Κυβέρνησις ἔλαβε γνῶσιν τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Φλωρεντίας τῆς 17.12.1913, καθορίζοντας τά νότια σύνορα τοῦ 'Αλβανικοῦ Κράτους, ὡς καί τίς ἐπιθυμίας τῶν Δυνάμεων περί ἐνσωματώσεως τῆς νήσου Σάσωνος εἰς τήν 'Αλβανίαν. Ὀστηδήποτε καί ἂν αἰσθάνεται ὀδύνην ἀπό τόν ἑξ ἀνάγκης ἀποχωρισμόν τμημάτων 'Ελληνικῶν καί πληθυσμῶν ἀπό χιλιετηρίδων 'Ελληνικοῦ πολιτισμοῦ καί συνειδήσεως, οἱ Ἕλληνες ἀποτε πάραδον τόσων αἰώνων ἐκεισδέτισαν μέ ἀκράτητον πατριωτικόν ἐνθουσιασμόν τήν ἐθνικήν των ἀποκατάστασιν, ἡ Ἑλλάς, συμμορφουμένη πρός τάς ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων θά διατάξῃ τά στρατεύματά της νά ἐκκενώσουν ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας, τά παραχωρηθέντα εἰς τήν 'Αλβανίαν ἐδάφη».

Διότι, μετά τόν Α' Παγκόσμιο πόλεμο, ἡ Πρεσβευτή Μάρραυ γράφει σχετικά: «"Αν ἡ 'Ελλάς εἶχε τενέκιας ἠττηθῆ εἰς τόν πόλεμον, δέν θά τῆς ἐπεβάλλοντο σκληρότεροι ὅροι».

Καί ὁ Γάλλος ἐλληνολάτρης Ρενέ Πιώ, εἰς τό βιβλίο του «'Η δυστυχισμένη 'Ηπειρος», μετοᾳὸ ὀλίγων, γράφει: «'Η Εὐρώπη πρόκειται νά ἐπιτρέψῃ τήν διάπραξιν ἑνός ἐγκλήματος, τήν στιγμήν πού τό μικρόν τοῦτο δίδυλον θά ἐκδίδεται... Αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις θά ἔχουν παραχωρήσει εἰς τό ὑποθετικόν κράτος τῆς 'Αλβανίας ἑδάφη κατωκημένα ἀπό "Ἕλληνας πατριώτας».

"Η 'Ελληνική ἀπάντησις στήν διακοίνωσιν, πού μνημονεύσαμε πιό πάνω, ἦταν ἡ ἑξῆς: «"Η Βασιλική Κυβέρνησις ἔλαβε γνῶσιν τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Φλωρεντίας τῆς 17.12.1913, καθορίζοντας τά νότια σύνορα τοῦ 'Αλβανικοῦ Κράτους, ὡς καί τίς ἐπιθυμίας τῶν Δυνάμεων περί ἐνσωματώσεως τῆς νήσου Σάσωνος εἰς τήν 'Αλβανίαν. Ὀστηδήποτε καί ἂν αἰσθάνεται ὀδύνην ἀπό τόν ἑξ ἀνάγκης ἀποχωρισμόν τμημάτων 'Ελληνικῶν καί πληθυσμῶν ἀπό χιλιετηρίδων 'Ελληνικοῦ πολιτισμοῦ καί συνειδήσεως, οἱ Ἕλληνες ἀποτε πάραδον τόσων αἰώνων ἐκεισδέτισαν μέ ἀκράτητον πατριωτικόν ἐνθουσιασμόν τήν ἐθνικήν των ἀποκατάστασιν, ἡ Ἑλλάς, συμμορφουμένη πρός τάς ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων θά διατάξῃ τά στρατεύματά της νά ἐκκενώσουν ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας, τά παραχωρηθέντα εἰς τήν 'Αλβανίαν ἐδάφη».

Χαρακτηρίζοντας τήν ἐνέργειαν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ὁ "Αγγλος συνταγματάρχης Μάρραυ γράφει σχετικά: «"Αν ἡ 'Ελλάς εἶχε τενέκιας ἠττηθῆ εἰς τόν πόλεμον, δέν θά τῆς ἐπεβάλλοντο σκληρότεροι ὅροι».

Καί ὁ Γάλλος ἐλληνολάτρης Ρενέ Πιώ, εἰς τό βιβλίο του «'Η δυστυχισμένη 'Ηπειρος», μετοᾳὸ ὀλίγων, γράφει: «'Η Εὐρώπη πρόκειται νά ἐπιτρέψῃ τήν διάπραξιν ἑνός ἐγκλήματος, τήν στιγμήν πού τό μικρόν τοῦτο δίδυλον θά ἐκδίδεται... Αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις θά ἔχουν παραχωρήσει εἰς τό ὑποθετικόν κράτος τῆς 'Αλβανίας ἑδάφη κατωκημένα ἀπό "Ἕλληνας πατριώτας».

"Η 'Ελληνική ἀπάντησις στήν διακοίνωσιν, πού μνημονεύσαμε πιό πάνω, ἦταν ἡ ἑξῆς: «"Η Βασιλική Κυβέρνησις ἔλαβε γνῶσιν τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Φλωρεντίας τῆς 17.12.1913, καθορίζοντας τά νότια σύνορα τοῦ 'Αλβανικοῦ Κράτους, ὡς καί τίς ἐπιθυμίας τῶν Δυνάμεων περί ἐνσωματώσεως τῆς νήσου Σάσωνος εἰς τήν 'Αλβανίαν. Ὀστηδήποτε καί ἂν αἰσθάνεται ὀδύνην ἀπό τόν ἑξ ἀνάγκης ἀποχωρισμόν τμημάτων 'Ελληνικῶν καί πληθυσμῶν ἀπό χιλιετηρίδων 'Ελληνικοῦ πολιτισμοῦ καί συνειδήσεως, οἱ Ἕλληνες ἀποτε πάραδον τόσων αἰώνων ἐκεισδέτισαν μέ ἀκράτητον πατριωτικόν ἐνθουσιασμόν τήν ἐθνικήν των ἀποκατάστασιν, ἡ Ἑλλάς, συμμορφουμένη πρός τάς ἀποφάσεις τῶν Δυνάμεων θά διατάξῃ τά στρατεύματά της νά ἐκκενώσουν ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας, τά παραχωρηθέντα εἰς τήν 'Αλβανίαν ἐδάφη».

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΜΟΥ ΑΡΧΙΧΡΟΝΙΑ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 3

Αὐτό τό τραγούδι μέ συγκίνησε καί γιατί τό τραγοῦδοῦσε ἡμορφα ὁ γέροντας κι, καί γιατί τό πήγαινε καλά μέ τόν ταμπουρά, ἀλλά τό πλειότερο γιατί ἀναφέρονταν στήν καταστροφή τῶν κοπαδιών τοῦ προπροπάππου μου, πού, χάρια ἀπό τά γιδοπρόβατα, πού μάς πήραν οἱ Τουρκοτσάμιδες ἑημερώνοντας τοῦ Βαγγελισμοῦ, ἑκατό χρόνια πρίν, σκότωσαν καί καμιά δεκοχτώ πιστικούς, ὅλους ἀδερφοξάδερφα, παιδιά του σπιτιοῦ μου, ἀλλά ὁ Φῶς τούς πρόφτασε μέ τούς Ραβενιῶτες ἀπάνω στήν Βίγλα τής Κεραμίτσας, σκότωσε καμιά τριανταριά ἀπ' αὐτούς καί γλύτωσε καί τά γιδοπρόβατα ἀπό τά χέρια τους.

"Ηταν ἡ ὥρα 11)2 κι ἡ φωνή τοῦ γέροντα, σιγαλή καί γλυκειά, σμίγονταν ἀδερφικά μέ τήν λυγερή φωνή τοῦ ἀριθηχου ταμπουρᾶ, σάν δυό πολυαγαπημένα στόματα, πού σμίγονται μέ πόνο στό χαρμόσυνο φιλί τής ἀγάπης. "Ἐξω ἄρχισαν νά κοπάζουν καί νά ἀνακουεύουν τά στοιχεῖα καί νά συμφιλιώνονται ὁ Οὐρανός κι ἡ Γῆ.

Τέλειωσε τό τραγοῦδι κι ἀπόβκε τόν ταμπουρᾶ ὁ γέρος λέγοντάς μου:

— Πόση ὥρα θέλουμε ὅς τό ζύγισαμε τής Νύχτας;

— Μισή ὥρα!

Τοῦ ἀπολογήθηκα.

— 'Ασά! Τότε ἄς καθήσωμε καρσολύα! Σιωπηή ὅς που νά περάσῃ αὐτή ἡ μισή ὥρα. Σιωπηηή!

Κι ἔβαλε ὀρθό τό δάχτυλό του κάτω ἀπό τήν μύτη του, ἀπάνω σήν χαρίστρα τών ἄσπρων μουστακιών του.

"Ὡς που νά περάση αὐτή ἡ μισή ὥρα, μοῦ φάνηκε πώς πέρασε ἕνας χρόνος, καί τήν στιγμή πού πάτησε ὁ λεπτοδείχτης τοῦ ὡρολογιοῦ μου ἀπάνω στόν ὡροδείχτη, κι ἔκαναν οἱ δυό δείχτες μαζί μιά μονάχα γραμμή ἀπάνω στόν ἀριθμό XII, μοῦ φάνηκε ὅτι εἶδα μπροστά μου τούς δυό χρόνους σάν δυό ἑκατόχρονους γερόντους, μέ μακρυά ἄσπρα γένεια καί μαλλιά πού κρατοῦσαν ὁ καθένας στό χέρι του ἀπό ἕνα χοντρό ραβδί καί στήριζαν ἀπάνω στό σκρυμπό κορμί τους. Τήν στιγμή, πού ἀνταμώθηκαν οἱ δυό Γέροι μέσα σέ ἕνα θεώρατο κι ἀπέραντο παλάτι ἄφηκε ὁ ἕνας τόν θρόνο πού κάθονταν, καί τόν ἔπιασε ὁ ἄλλος. Κατέβασαν ὁ ἕνας τά σκαλοπάτια τοῦ θρόνου ζερβιά καί τ' ἀνέβασαν ὁ ἄλλος δεξιά. Σσοστή ζωντανή εἰκόνα, ζωγραφισμένη μέ τά ζωηρότερα χρώματα τοῦ καλύτερου ζωγράφου τοῦ κόσμου.

— Καλή χρονιά, γέροι τοῦ φώναξα καί χωρίς νά γνωρίζω γιατί, χτυποῦσε «τίκ - τάκ» ἡ καρδιά μου.

— Ζύγισε ἡ Νύχτα; μέ ρώτησε.

— Ζύγισαι, τοῦ ἀπάντησα. Αὐτήν τήν στιγμή βρίσκεται ἀπαναθιά στήν ράχη...

— "Ἐ! Καλή χρονιά τό λοιπόν! εἶπε καί ὁ γέρος. Νά χιλιάσῃ τό κοπάδι μας καί νά μυριάσῃ! Σερκά παιδιά καί ἡηλικά ἀρνιά καί κατσίκια! Χαθωμένος ὁ τρισκατάρατος ὁ λύκος. Μακρυά ἀπό μᾶς κι ἀπό τά σύνορά μας παρμάρα, ἀδδέλα, ψώρα, βλογιά, αὐχολήτα καί κάθε ἄλλο κακό. Χρόνια πολλά. Ἀμήν.

Καί παίρνοντας ἀπό πλάγι του ἕνα πουρκαρίσιο κλαδί, ἔκανε τρεῖς φορές τόν σταυρό του καί τ' ἀπόθκε ψηλά στήν φωτιά. "Ἐφεξε πλειότερο ἡ ἀνθρωποκαλύβα, καί ἄσπλωσε κι ἡ ἀνθρωποκαλύβα καί ἔσπιλόθηκα παρεστιάς καί κοιμήθηκα.

Πές ὅμως καί δέν κοιμήθηκα καλά - - καλά, ὅπως κοιμώνουν, ἀλλά λαγοκοιμήθηκε μόνον κι ὅταν ξημέρωσε ὁ Θεός τήν ἡμέρα του, χαιρέτισα τήν πρώτη μέρα τοῦ καινούριου χρόνου ἀνάμεσα στά συμπαθητικά κι ἀθῶα θελάσματα τῶν προβατιῶν, καί σ' ἀλυχτήματα τῶν σκυλιῶν. Κι ἀφοῦ ξαναείπαμε τές πρωτοχρονιάτικες εὐκές, περάσαμε ἀμέσως τ' ἀϊβασιλιάτικα κουλούρια στά κέρατα τῶν κριαριῶν, ξαναβάλαμε κι ἀπό ἕνα πουρνάρι ἀκόμα στήν φωτιά καί ξαναείπαμε τά ἴδια.

«Καλή χρονιά μας. Νά χιλιάσῃ καί νά μυριάσῃ τό κοπάδι μας. Σερκά παιδιά καί ἡηλυκά ἀρνιά καί κατσίκια. Χαθωμένος ὁ τρισκατάρατος ὁ λύκος. Μακρυά ἀπό μᾶς κι ἀπό τά σύνορά μας παρμάρα, ἀδδέλα, ψώρα, βλογιά, αὐχολήτα, καί κάθε ἄλλο κακό.

Χρόνια πολλά μας. 'Αμήν!»

Σέ λίγο ἀνοίξαν οἱ πορειές τοῦ χειμαδιοῦ. "Ὁλο τό κοπάδι πῆρε τά πλάγια τοῦ Λιβαδιοῦ κι ἐμείναν μονάχα οἱ γεννημένες οἱ προβατίνες γιά νά τές βάλη τό πιστικόπουλο στό χαράρι, πού ἦταν ἐπίτηδες σπαρμένο κριθάρι γι' αὐτές.

Κι ἔτσι τελείωσε ἐκείνη τήν χρονιά ἡ τελετή τής Πρωτοχρονιᾶς καί ἦταν ἡ καλύτερη Πρωτοχρονιά, πῶχω περάσει στήν ζωή μου.

"Ηταν ἡ μάνα μου, πού θυμᾶκε τά μεσάνυχτα στή ράχη καί φώναζε νά μάθῃ ἄν ἤμουν καλά, κι ἐγώ καί τά πρόβατα, κι ἀφοῦ τής ἀπάντησα ὅτι ἤμαστε ὅλοι καλά, ξαναμπῆκε σήν ἀνθρωποκαλύβα καί ξαπλόθηκα παρεστιᾶς καί κοιμήθηκα.

Πές ὅμως καί δέν κοιμήθηκα καλά - - καλά, ὅπως κοιμώνουν, ἀλλά λαγοκοιμήθηκε μόνον κι ὅταν ξημέρωσε ὁ Θεός τήν ἡμέρα του, χαιρέτισα τήν πρώτη μέρα τοῦ καινούριου χρόνου ἀνάμεσα στά συμπαθητικά κι ἀθῶα θελάσματα τῶν προβατιῶν, καί σ' ἀλυχτήματα τῶν σκυλιῶν. Κι ἀφοῦ ξαναείπαμε τές πρωτοχρονιάτικες εὐκές, περάσαμε ἀμέσως τ' ἀϊβασιλιάτικα κουλούρια στά κέρατα τῶν κριαριῶν, ξαναβάλαμε κι ἀπό ἕνα πουρνάρι ἀκόμα στήν φωτιά καί ξαναείπαμε τά ἴδια.

«Καλή χρονιά μας. Νά χιλιάσῃ καί νά μυριάσῃ τό κοπάδι μας. Σερκά παιδιά καί ἡηλυκά ἀρνιά καί κατσίκια. Χαθωμένος ὁ τρισκατάρατος ὁ λύκος. Μακρυά ἀπό μᾶς κι ἀπό τά σύνορά μας παρμάρα, ἀδδέλα, ψώρα, βλογιά, αὐχολήτα καί κάθε ἄλλο κακό. Χρόνια πολλά. Ἀμήν.

Καί παίρνοντας ἀπό πλάγι του ἕνα πουρκαρίσιο κλαδί, ἔκανε τρεῖς φορές τόν σταυρό του καί τ' ἀπόθκε ψηλά σήν φωτιά. "Ἐφεξε πλειότερο ἡ ἀνθρωποκαλύβα, καί ἄσπλωσε κι ἡ ἀνθρωποκαλύβα καί ἔσπιλόθηκα παρεστιᾶς καί κοιμήθηκα.

Πές ὅμως καί δέν κοιμήθηκα καλά - - καλά, ὅπως κοιμώνουν, ἀλλά λαγοκοιμήθηκε μόνον κι ὅταν ξημέρωσε ὁ Θεός τήν ἡμέρα του, χαιρέτισα τήν πρώτη μέρα τοῦ καινούριου χρόνου ἀνάμεσα στά συμπαθητικά κι ἀθῶα θελάσματα τῶν προβατιῶν, καί σ' ἀλυχτήματα τῶν σκυλιῶν. Κι ἀφοῦ ξαναείπαμε τές πρωτοχρονιάτικες εὐκές, περάσαμε ἀμέσως τ' ἀϊβασιλιάτικα κουλούρια στά κέρατα τῶν κριαριῶν, ξαναβάλαμε κι ἀπό ἕνα πουρνάρι ἀκόμα στήν φωτιά καί ξαναείπαμε τά ἴδια.

«Καλή χρονιά μας. Νά χιλιάσῃ καί νά μυριάσῃ τό κοπάδι μας. Σερκά παιδιά καί ἡηλυκά ἀρνιά καί κατσίκια. Χαθωμένος ὁ τρισκατάρατος ὁ λύκος. Μακρυά ἀπό μᾶς κι ἀπό τά σύνορά μας παρμάρα, ἀδδέλα, ψώρα, βλογιά, αὐχολήτα καί κάθε ἄλλο κακό. Χρόνια πολλά. Ἀμήν.

Τοῦ ΜΑΝ. ΠΛΟΥΜΙΔΗ

Η ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Μέ τήν ἀσχή τοῦ νέου ἔτους ἡ 'Αλβανία ἔχει ν' ἀντιμετωπίσει ἕνα ἀκόμη πρόβλημα. Πρόβλημα πού εἶναι ἀσφαλῶς ἀποφασμένο ν' ἀναθεμώνει, σ' αὐτούς ἰδίως πού θεωροῦν τήν 'Αλβανία ὡς τό σύγγρονο «πολιτικό αἴνιγμα» τῆς Εὐρώπης, τό ἐρώτημα, στό ὁποῖο ἄλλωστε συνίσταται: τό «αἴνιγμα»: Ποιός θά εἶναι ὁ διεθνής πολιτικός προσανατολισμός πού θά ἀκολουθήσει τελικά αὐτή ἡ μικρότερη ἀπό τίς χῶρες τῆς Βαλκανικῆς;

Τό πρόβλημα πού ἀντιμετωπίζει ἡ 'Αλβανία εἶναι: ἡ διακοπή τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ἀπό τί τής, πού ἀποφάσισε, ὅπως ἀναφέρεται, ἡ Κίνα. "Ετσι τά ἀνάμεσα χρόνο ἀπό τότε πού ἡ 'Αλβανία ἔπαψε νά εἶναι ὁ μοναδικός πολιτικός σύμμαχος τῆς Κίνας στήν Εὐρώπη καί ἔπειτα ἀπό ἐξί μῆνες, πού ἡ Κίνα ἔδωσε τήν οἰκονομική καί τεχνική βοήθεια πού ἔδινε στήν 'Αλβανία γιά τήν ἀνάπτυξή της, ἡ Κίνα πάλι ἀποφασίζει νά διακόψῃ καί τίς ἐμπορικές σχέσεις.

Τό κλῆρμα γιά τήν 'Αλβανία ἀπό τήν τελευταία αὐτή κινεζική ἀπόφαση εἶναι ἀναμφισβήτητα σοβαρό. "Οχι μόνο ἐπειδή τά ἐπί διακοπῇ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ὁλοκληρώνεται ἡ οἰκονομική ἀπομόνωσή της ἀπό τήν Κίνα. 'Αλλά κυρίως ἐπειδή ἀποστερεῖται τώρα ἀπό τό σημαντικότερο ἐμπορικό συνεταίρο τής, ἀφοῦ ἡ Κίνα ἀπορροφοῦσε τό μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐξαγωγῶν της. Μέ τήν ἀπόφασή του αὐτή τό Πεκίνο ἔστειλε προφανῶς ἀντίποινα ἐναντίον τῆς 'Αλβανίας γιά τήν ἀποστασία της, ἡ ὁποία ἀναμφ. Τῆς δημιουργεῖ ἕνα τεράστιο γιά τά μέτρα τῆς ἐμπορικό κενό, τῆς ἐξογκώνει ἀκόμη περισσότερα τά οἰκονομικά προβλήματα πού γνωρίζ ἀμφιβολία τῆς κρυπαίνει ἡ διακοπή τῆς κινεζικῆς βοήθειας. Καί αὐτά, μέ τήν πρόθεση θέβαια νά τήν κάνει νά αἰσθανθεῖ πόσο ἀκριβά στοιχίζει ὁ δρόμος τῆς ἀνεξαρτησίας, πού ἀποφάσισε ν' ἀκολουθήσει — καί νά τήν ὑποχρεώσει ἴσως, ν' ἀποσαρθηγίσει τή πολιτική τής, μέ ποιόν θά εἶναι: Μέ τούς φίλους, ἤ μέ τούς ἀνταγωνιστές τής Κίνας;

Τό βέλημμα, ὅπως ἐνδεχομένως τό θέτουν οἱ Κινέζοι, εἶναι σχεδόν τό ἴδιο μέ τό ἐρώτημα πού προβάλλουν καί ἐσσο: νομίζουν ὅτι: γιά πολιτική κατάσταση, ὅπως διαμορφώνεται: στήν Εὐρώπη καί ἰδίως στά Βαλκάνια, ὑπάρχει καί ἕνα «αἴνιγμα» κι τό ἐνιγμα τῆς 'Αλβανίας.

Τή διακοπή τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ἀπό τήν Κίνα τήν ἀκολούθησε ὁ πρωθυπουργός Μεχμέτ Σέχου, μιλώντας τήν 26ῃ Δεκεμβρίου στή νέα (ἔπειτα ἀπό τίς ἐκλογές τῆς 12ης Νοεμβρίου) Βουνοσυνέλευση, γιά νά ἐγκαινιάσει τήν καινούργια περίοδο τῆς πρωθυπουργίας του (τήν ὁποία διατηρεῖ συνεχῶς ἀπό τό '54). 'Αποκάλυψε ὅτι ἐπί ἕνα χρόνο τώρα ἀπό τό Νοέμβριο τοῦ '77, ἡ Κίνα ἀρνεῖται: νά ἐπικυρώσει τό πρωτόκολλο γιά τίς ἐμπορικές ἀνταλλαγές μεταξύ τῶν δύο χωρῶν, ἐπί τῶν ὁποίων ἡ Κίνα εἶχε δηλώσει ὅτι ἡ διατάραξη τῶν ποσοστῶν τους σχέσεων δέν θά ἐπηρεάζε τίς διακρατικές τους σχέσεις καί τίς ἐμπορικές συναλλαγές τους. 'Από τή γεγονός ὅτι ὁ 'Αλβανός πρωθυπουργός

ΠΥΡΕΟΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Φιλοπατρίδα

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

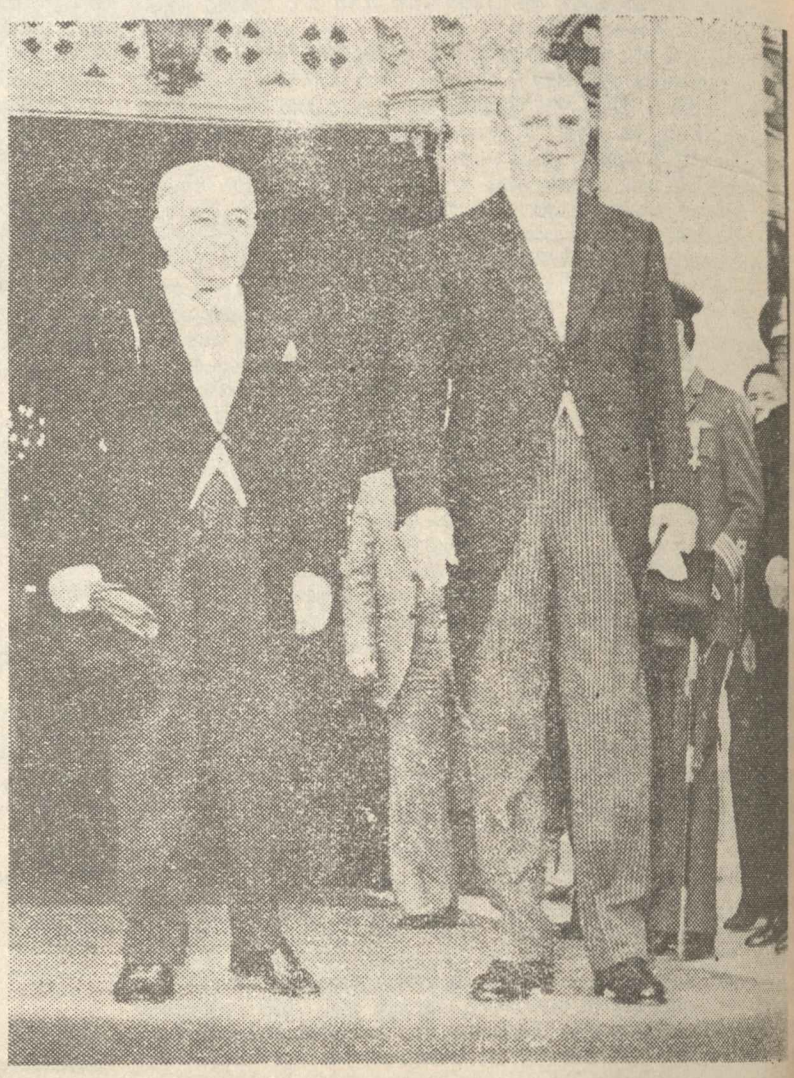

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κων. Τσάτσος καί ὁ Πρωθυπουργός κ. Κων. Καραμανλῆς ἐξέρχονται ἀπό τήν Μητρόπολη μετά τήν ἐπίσημη δοξολογία γιά τόν καινούργιο χρόνο. Δεξιά: Χαμογελαστοί ὑποδέχονται τό νέο χρόνο στή Μητρόπολη ὁ Πρωθυπουργός κ. Κων. Καραμανλῆς καί ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἀντιπολιτεύσεως κ. Ἀνδρ. Παπανδρέου. Στήν ἄκρη ἀριστερά ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Δημ. Παπασπύρου καί δεξιά ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κων. Παπακωνσταντίνου. Στή δεύτερη σειρά διακρίνονται ἀπό ἀριστερά ὁ ὑπουργός Πολιτισμοῦ κ. Δ. Νιάνιας, ὁ Α' ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Λ. Μπουρνιᾶς, ὁ ὑπουργός Ἐργασίας κ. Κ. Λάσκαρης, ὁ ὑπουργός Ἐμπορίου κ. Γ. Παναγιωτόπουλος, ὁ ὑπουργός Συντονισμοῦ κ. Κ. Μητσοτάκης καί στήν ἄκρη δεξιά ὁ ὑπουργός Συγκοινωνιῶν κ. Ἀλ. Παπαδόγγονας.

Αἱ πρῶται Ἑλληνίδες σπεύδουν ὑπό τά ὅπλα

Μὲ ἐνθουσιασμὸν ἔσπευσαν οἱ πρῶτες νεαρὲς Ἑλληνίδες εἰς τὰ Συμβούλια Ὁπλιτῶν, προκειμένου νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ τὰς διαδικασίας διὰ τὴν ἐθελουσίαν κατάταξίν των εἰς τὸν Στρατόν, τὸ Ναυτικὸν καὶ τὴν Ἀεροπορίαν.

Τὰ παραπλεύρως στιγμιότυπά μας ἐλήφθησαν εἰς τὸ Γουδί, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιλογῆς τῶν Ἑλληνίδων εἰς τὸ ἔνδοξον ἑλληνικὸν Στράτευμα.

→

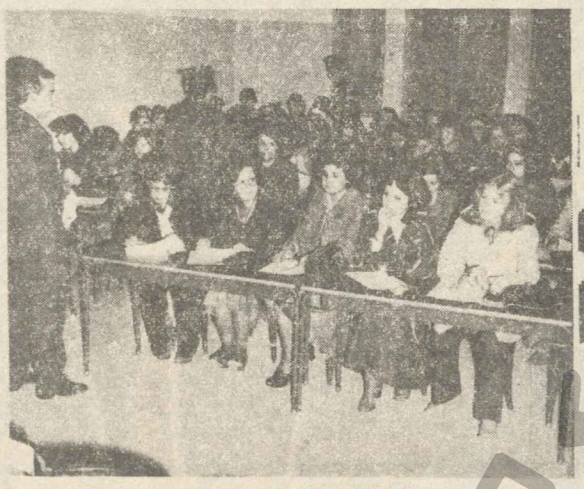

ΧΤΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΧΩΡΙΟ S.O.S.

Ὁ χρόνος τὸ ἤθελε ἔτσι, ἴσως οἱ συμπτώσεις, πάντως, τὸ γεγονὸς τῆς ἱδρύσεως τοῦ πρώτου «Παιδικοῦ χωριοῦ SOS» στὴν Ἑλλάδα, συμπίπτει μὲ δυὸ εὐτυχῆ γεγονότα: Πρῶτο, τὸ «Διεθνὲς Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ», ποὺ διανύουμε καὶ δεύτερο, ἡ συμπλήρωση 30 χρόνων ἀπὸ τὴν ἵδρυση τοῦ πρώτου χωριοῦ SOS στὴν Αὐστρία.

Τί εἶναι τὸ Παιδικὸ χωριό;

Λίγο πολύ, ξέρουμε ὅλοι: Δίνει στὸ παιδί, μιὰ μητέρα, ἕνα σπίτι, μιὰ οἰκογένεια. Τοῦ δίνουν τὴ δυνατότητα νὰ μεγαλώσει μὲ τὰ ἀδέλφια του, τοῦ χαρίζουν τὴν ἀσφάλεια, τοῦ διαπλάθουν τὴν αὐτοπεποίθηση, τοῦ ἀνοίγουν τὴν πόρτα τῆς κοινωνίας.

Οἱ μητέρες τῶν Παιδικῶν χωριῶν SOS, ποὺ ἐργάζονται ἀφιλοκερδῶς, ἀγωνίζονται νὰ ξαναφτιάξουν ὅ,τι καταστρέφει ὁ ἄνθρωπος, προσπαθώντας νὰ ὁδηγήσουν ἐγκαταλελειμμένα παιδιά, ποὺ σπρώχτηκαν ἀπὸ τὶς συνθῆκες νὰ ζοῦν σ' ἕνα ταραγμένο καὶ ἄστατο κόσμο, σ' ἕναν κόσμο ἀγάπης, σιγουριᾶς καὶ στοργῆς.

Αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἐπιτελεῖ τὸ Παιδικὸ χωριὸ SOS.

ΕΜΕΝΑ ΠΟΙΟΣ ΘΑ Μ' ΑΓΑΠΗΣΕΙ;